

Az ODR lelőhely- adatbázisának új szolgáltatásai

Változatlan modell

Az ODR Lelőhely-adatbázis alapszolgáltatásai továbbra is az eredeti koncepció alapján, a megszokott módon működnek, még ha sok esetben új felhasználói felületekkel találkozunk is. Nem változott az a modell, hogy a könyvtárak által on-line vagy kötegelten felküldött bibliográfiai rekordok és az ezekhez szintén kötegelt hozzátöltés során illesztett további lelőhely-információk képezik a rendszer magját.

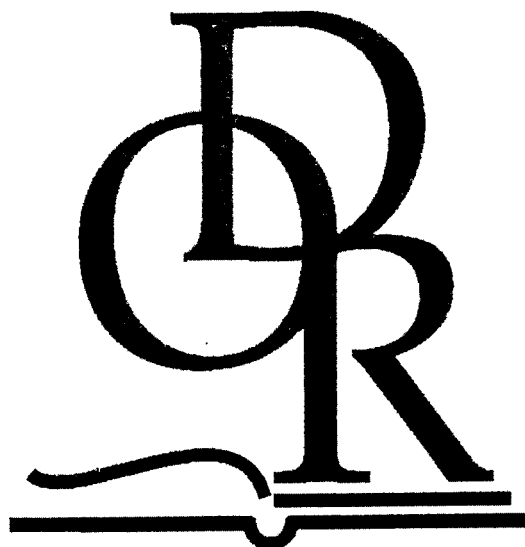
Az adatbázisban az on-line katalógusokban megszokott módokon, kulcsszavak szerint, böngészve vagy parancsmódban kereshetünk, a tárgyi tájékozódást egy külön tárgyszó-adatbázis is segíti.

Az adatbázisból a felhasználó által választott lelőhelyre közvetlenül elektronikus könyvtárközi kölcsönzési kérés indítható. A kérés indítása előtt bizonyos esetekben, ahol ezt a könyvtár helyi rendszere megengedi, lehetőség van járulékos információk szerzésére a könyvtár kölcsönzési politikájára, illetve a kölcsönzésre kiszemelt könyv hozzáférhetőségére vonatkozóan.

A kölcsönzési lehetőség csak a regisztrált, felhasználói névvel és jelszóval rendelkező könyvtárak számára nyitott.

Nem változik alapvetően az sem, hogy a szolgáltatás a kérés közvetítését vállalja, a kérés sorsát nem követi végig, a kérő és a tulajdonos könyvtár közvetlenül egymás között bonyolítja a továbbiakat.

A változatlan alapkoncepció mellett azonban a rendszernek szinte minden elemében találunk majd újdonságokat, amelyek egyrészt a rendelkezésre álló információkhoz való szélesebb és kényelmesebb hozzáférést tűzik ki célul és az adatbázis keresőfelületén találkozunk majd velük, másrészt a könyvtárnyilvántartó felületen lehetőséget adnak arra, hogy a rendszerben részt vevő könyvtárak saját adataik karbantartásával és lelőhelyadataik ISBN alapú feltöltésével javíthassák a rendszer hatékonyságát.

ORSZÁGOS DOKUMENTUM-ELLÁTÁSI RENDSZER

A keresőfelület újdonságai

A jól ismert keresési lehetőségek (összetett keresés, böngészés, teaurusz-keresés) mellett megjelent az egyszerű és a parancskeresés opció is. Változások történtek a találatok megjelenítésében: a rövid, egysoros találat-megjelenítés a nagyobb találati halmazokban való gyorsabb előrehaladást segíti, a hosszú megjelenítés pedig a szerzői nevek és tárgyszavak mentén való továbbnavigálást és a rekordletöltést kínálja új funkcióként. E változások a Corvina WWW Gateway fejlődésének eredményei.

A kéréstovábbító rendszer módosításával függenek össze azok a változások, amelyeket szintén a hosszú megjelenítési formátumból kiindulva tapasztalhatunk. A bibliográfiai lelőhely mellett az ismerős ikon továbbra is kérés kezdeményezésére szolgáló űrlaphoz vezet el, míg a ikon a könyvtári adatokat és kölcsönzési politikát tartalmazóhoz. Mindkét űrlap új formában jelenik meg: több és reményeink szerint megbízhatóbb adatot tartalmaznak majd, mint korábban. A kérés feladásának módja azonban lényegében változatlan marad; az elküldött kérésről nyomtatható „nyugtát” is hasonlóan készít majd a rendszer.

Sokszor felmerült a rendszerrel szemben az a kíváncsiság, hogy a saját adatainak rendelkezésre bocsátásán túl nyújtson segítséget az egyes könyvtárak katalógusainak használatához is. Ne csak azoknak a könyvtáraknak az esetében juthassunk el a helyi könyvtári adatokhoz, amelyekben technikai megoldások már lehetővé teszik a közvetlen kapcsolatot a kölcsönzésre kiszemelt könyv helyi kölcsönzési állapotának megtekintésére, hanem a közvetlen rekordszintű linkek hiányában is kapcsolódhatunk a helyi katalógusokhoz.

A fentiek figyelembe vétele alapján az új felületen a lelőhelyekhez három típusú link kapcsolódhat:

1. A lelőhely-könyvtár neve továbbra is linkként jelenik meg, de – az eddigiektől eltérően – erre kattintva a könyvtár honlapjára léphetünk.

2. A lelőhely mellett megjelenő ikon jelenti az eddig megszokott közvetlen rekordszintű linket az egyes könyvtárak helyi katalógusához, amelynek segítségével részletes információkat kapunk a példányról és a kölcsönzési állapotról. Természetesen, ha már egyszer a helyi katalógushoz érkezünk, elkalandozhatunk az éppen aktuális rekordtól és keresgélhetünk a helyi rendszerben. Szintén újdonság, hogy a helyi rendszerben talált rekordokra is indíthatunk „ODR-es” könyvtárközi kérést, amelyet az ODR rendszere regisztrál és a statisztikában figyelembe vesz. Feladása egy megnyitható üres űrlapon lehetséges. Az ilyen típusú kérések küldése azonban kicsit körülményesebb; az adatokat kézzel kell beírni.

Ha a kérendő mű az ODR adatbázisában is szerepel, érdemesebb onnan, a ikonnal indítani a kérést.

3. A rekordszintű linkkel nem rendelkező könyvtárak esetében megjelenő ikon: . Erre kattintva a helyi katalógus nyitólapjára érkezünk. Az itt végzett keresések találataira ODR kérés szintén a megjeleníthető üres űrlapon kezdeményezhető. Ha a helyi könyvtár OPAC-ja is kínál közvetlen könyvtárközi kölcsönzési lehetőséget, a két kérés közötti alapvető különbség az lesz, hogy ha az ODR-lapon indítjuk a kérést, arról az ODR statisztikája is tudomást vesz, ha a helyi felületen, arról az ODR nem fog tudni.

Mindhárom linket – a könyvtár címekre és kölcsönzési politikára vonatkozó adataival – a könyvtárak maguk tarthatják karban az alább ismertetendő könyvtárnyilvántartó felületen.

Könyvtárnyilvántartások

A könyvtárnyilvántartást eddig néhány funkciójában elkülönülő fájl végezte. Külön fájl tartalmazta a kérő könyvtárak adatait és kérésre jogosító azonosítóit, és külön fájl intézte a tulajdonos könyvtárak lelőhelykódjainak feloldását és címadataik tárolását. Ez az egyszerű nyilvántartási rendszer kinőtte önmagát, és szükségessé vált egy egységesebb, könnyebb kezelhetőséget biztosító módszer kidolgozása.

A jövőben egyetlen rekordja lesz minden könyvtárnak, amely a lelőhelykódok feloldását intézi a tulajdonos könyvtárak esetében, a könyvtári adatokat és a kérés feladására jogosító azonosítókat tartalmazza. A könyvtárak rekordjaihoz különálló gyűjteményrekordok kapcsolódhatnak, amelyek lehetővé teszik az adatbázis gyűjteményre utaló lelőhelyeinek feloldását és annak a szituációnak a kezelését, hogy egy könyvtáron belül egyes lelőhelyek a könyvtár központi könyvtárközi kölcsönzést használják, míg más gyűjtemények önállóan kölcsönöznek.

Magát a rekordot a könyvtár önállóan tartalmazhatja karban, így gyakorlatilag a lelőhelykódok feloldásától a linkek pontosságán át a könyvtári információkig minden, a keresőfelületen megjelenő könyvtári adatot kontrollálhat. E változás miatt bonyolultabbá vált a jogosultságok rendszere: a magát regisztráltató könyvtár a regisztrációs űrlapon bejelentett felhasználói névre könyvtári adminisztrátori jogosultságokat kap, amelyekkel karbantarthatja a könyvtár és gyűjteményei rekordjait, ISBN-t tölthet fel, könyvtárközi kölcsönzési kérést indíthat a könyvtár nevében, illetve szükség esetén újabb felhasználókat vehet fel a fenti funkciók gyűjteményi karbantartójaként, kölcsönzőként vagy ISBN feltöltőként.

A könyvtárnyilvántartásnak része lesz az is, hogy a könyvtár, illetve a külön kölcsönző gyűjtemény megnézheti, milyen kéréseket küldött el és hozzá milyen kérések futottak be. (Debrecenben kipróbálás alatt áll egy olyan helyi könyvtárközi nyilvántartó rendszer is, amely ezeket az ODR-es kéréseket közvetlenül átveszi, és a kölcsönző könyvtárosnak már csak a kérés státuszának változását kell regisztrálnia.)

A könyvtári rekordok karbantartásával kapcsolatban felmerülő problémákban természetesen az odrerrors@lib.unideb.hu címen lehet segítséget kérni.

ISBN alapú lelőhely- és rekordfeltöltés

Azok a könyvtárak, amelyek nem közös katalógizálás keretei között gyarapítják az adatbázist, az eddigiekben is megtehették azt, hogy off-line módon teljes, ISBN-t tartalmazó MARC rekordokat küldjenek az adatbázisba, vagy a már meglévő rekordokhoz az ISBN alapján lelőhelyeket tegyenek hozzá. Ezt az eddig mindig külön egyeztetést kívánó és emberi közreműködéssel járó műveletet teszi kényelmesebbé az a lehetőség, hogy a könyvtárak saját igényeiknek megfelelő gyakorisággal a kívánt formátumban előkészített fájlokat tölthetnek fel a könyvtárnyilvántartási funkción belül. (Mivel itt automatikus mechanizmusok dolgoznak, a fájlformátum betartása feltétlenül szükséges.) A feltöltött ISBN fájl előzetes feldolgozása után a könyvtár visszajelzést kap az adatbázisba el nem küldhető, valamilyen formában hibás tételekről. Ezeket a javítás után természetesen ismét módjában áll feltölteni.

Az előzetes feldolgozás után rendben talált tételek ez után sorba állnak az adatbázisba való tényleges betöltésre. A betöltés eredményéről szintén visszajelzést kap a könyvtár: megnézheti a betöltött rekordok számát, a rekord hiányában későbbi betöltési próbálkozásra félretett rekordok számát, a valamilyen egyéb hiba miatt be nem töltött rekordok számát, illetve minden egyes feltöltésre elküldött tétel aktuális státusát is.

A feltöltésre szánt fájlok összeállítását megkönnyíti, hogy a lelőhely-hozzáírás előtt a betöltő mechanizmus ellenőrzi, az adott rekord tartalmaza-e már a lelőhelyet, így azok többszöri feltöltésekor sem duplázódhatnak. Nem kell tehát szigorú összehasonlítást végezni a fájlok összeállításakor, arra azonban érdemes vigyázni, hogy nagy tömegben ne dolgoztassuk feleslegesen a rendszert, ne küldjük fel újra és újra a teljes adatbázist. Jobb megoldásnak tűnik mind a feltöltő könyvtár, mind az adatbázis és használói szempontjából, ha rendszeresen, kisebb adagokban történik a betöltés.

Ezzel az új feltöltési lehetőséggel a könyvtárak ezen a téren is olyan eszközt kapnak, amellyel saját maguk ütemezhetik, intézhetik a feltöltéseket mind a kurrens vásárlások, mind a retrospektív állomány esetében. Jelenleg a fenti rendszer tesztelése folyik néhány könyvtár részvételével. Ha a tesztelés lezajlik, a jól ismert <http://odr.lib.unideb.hu> címen jelennek meg az új lapok.

Dr. Koltay Klára

Az ODR egy fogadó könyvtár szemszögéből: A könyvtárközi kölcsonzés tapasztalatai a makói József Attila Könyvtárban

A makói József Attila Városi könyvtár egy közel 26 ezer lakosú dél-alföldi kisváros egyetlen közművelődési könyvtára.

A felnőtt könyvtár hétszáz, míg a gyerekkönyvtár százhetven négyzetméteres alapterületen szolgáltat. A beiratkozott olvasók száma 3557, közülük 878 a 14 éven aluli.

A felnőtt olvasók tizennyolc százaléka középis-kolás, tíz százalékuk pedig valamilyen felsőoktatási intézmény hallgatója. Ehhez jön még a munka mellett tanulók száma, s akkor elmondhatjuk, hogy a beiratkozott olvasóknak nagyjából a fele valamilyen oktatási intézménybe jár. Ez a réteg az, amelyik a leginkább igénybe veszi a könyvtárközi kölcsönzés lehetőségét.

A hagyományos információhordozók közül hetvenezer kötetes könyvállomány, százhatvanféle kurrens folyóirat, kétezer analóg zenei lemez, a modern információhordozók közül közel hatszáz zenei CD és több mint háromszáz multimédiás CD-ROM várja a könyvtárhasználókat.

2000. január elseje óta a TINLIB integrált könyvtári rendszer segítségével dolgozzuk fel az újonnan beszerzett dokumentumokat, s folyamatosan történik a retrospektív katalóguskonverzió is. Számítógépes katalógusunk az interneten is elérhető (www.konyvtar.mako.hu).

Könyvtárunk 1993 óta rendelkezik internetkapcsolattal, előbb csak egy modemmel kapcsolódtunk a szegedi egyetem hálózatára, majd pedig önállóan a makói városira. Jelenleg húsz számítógéppel rendelkezünk, amelyből öt a gyerekkönyvtárban van, öt a feldolgozói munkát segíti, hármat a tájékoztatásban használunk. Két évvel ezelőtt internetes olvasótermet alakítottunk ki, ahol a könyvtárhasználók hét számítógépen ingyenesen internetezhetnek.

Könyvtárunk 1999 óta használja az Országos Dokumentumellátási Rendszer adatbázisát.

Korábban hagyományos kérőlapon, egyenként rendeltük meg a dokumentumokat. Több kérés esetén már az adminisztrációs munka is időigényes volt, hisz az adatokat pontosan kellett megadni, lehetőleg gépelve, több példányban. Az olvasó általában csak a szerzőt és a kért mű címét tudta megnevezni, a könyv vagy periodikum megjelenésére vonatkozó további információk felderítése a könyvtárosra hárult, amihez hosszabb-rövidebb kutatómunkát kellett végeznie. Jól használható segédessz-közök voltak a nyomtatott katalógusok, illetve az MNB kötetei.

A kérések továbbítása postai úton történt. Ez a folyamat a földrajzi távolságtól függően akár több napot is igénybe vett. Kéréseinkkel legtöbbször a megyei könyvtár állományára hagyatkoztunk, hisz a kért dokumentum lelőhelyéről és státusáról nem tudtunk tájékozódni. Amennyiben a Somogyi-könyvtárban kölcsönözhető volt a keresett mű, „mindössze” két hétbe telt, hogy az olvasó kezébe adhassuk.

Azokban az esetekben azonban, amikor a kérést a területileg illetékes megyei könyvtár nem tudta teljesíteni, a kérőlap az ország egyik könyvtárából a másikba vándorolt. A könyvtárközi kölcsönzésben részt vevő könyvtárak egymást keresték meg, ami a kérő könyvtár számára azt eredményezte, hogy a könyv, folyóirat vagy másolat körülbelül egy-másfél hónap múlva érkezett meg. Speciális kéréseknél előfordult, hogy a gyűjtőköri tájékoztató alapján közvetlenül az adott szakkönyvtárhoz továbbítottuk az olvasó kívánságát, de az átfutási idő, illetve a teljesítés ebben az esetben sem volt sokkal gyorsabb. Nem csoda, ha a könyvtárhasználók nem éltek ezzel a lehetőséggel, a továbbított, illetve a teljesített kérések száma alig haladta meg az ötvenet évente.

Az ODR lelőhely-adatbázisa és az informatikai infrastruktúra fejlődése ugrásszerűen megnövelte könyvtárunkban a könyvtárközi ké-

rések számát. A dokumentum-ellátási rendszer következő előnyeit élvezzük:

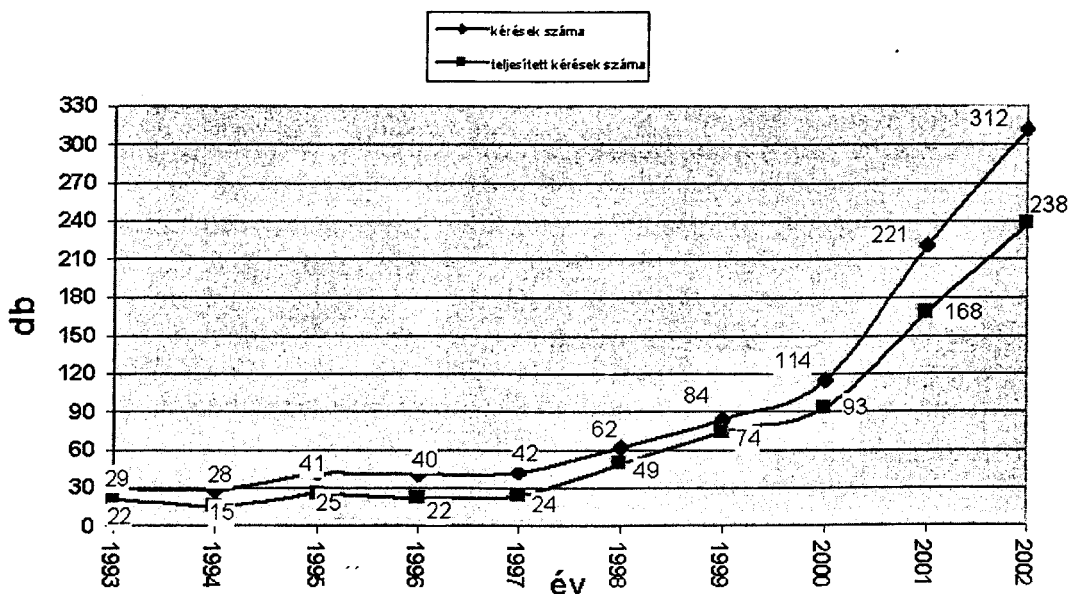
- Többirányú keresést és böngészést lehet kezdeményezni az olvasó által kért témában vagy egy konkrét mű kapcsán.
- A kiválasztott dokumentum lelőhelyét és státusát pontosan meg lehet határozni.
- Az elektronikus úton feladott kérések rövid időn belül eljutnak a szolgáltató könyvtárhoz.
- Az e-mail többek között lehetővé teszi a korrigálást, illetve a kétirányú kommunikációt könyvtárunk és a küldő könyvtár között.
- Hatékonyabb a dokumentumokhoz való hozzáférés, kevesebb a ki nem elégített kérés.
- Négy-hat napon belül megérkezik a kért mű vagy másolat.

A könyvek keresése az adatbázisban egyszerű, gyors és megbízható, ritkán fordul elő, hogy nincs kapcsolat az adatbázis szerverrel.

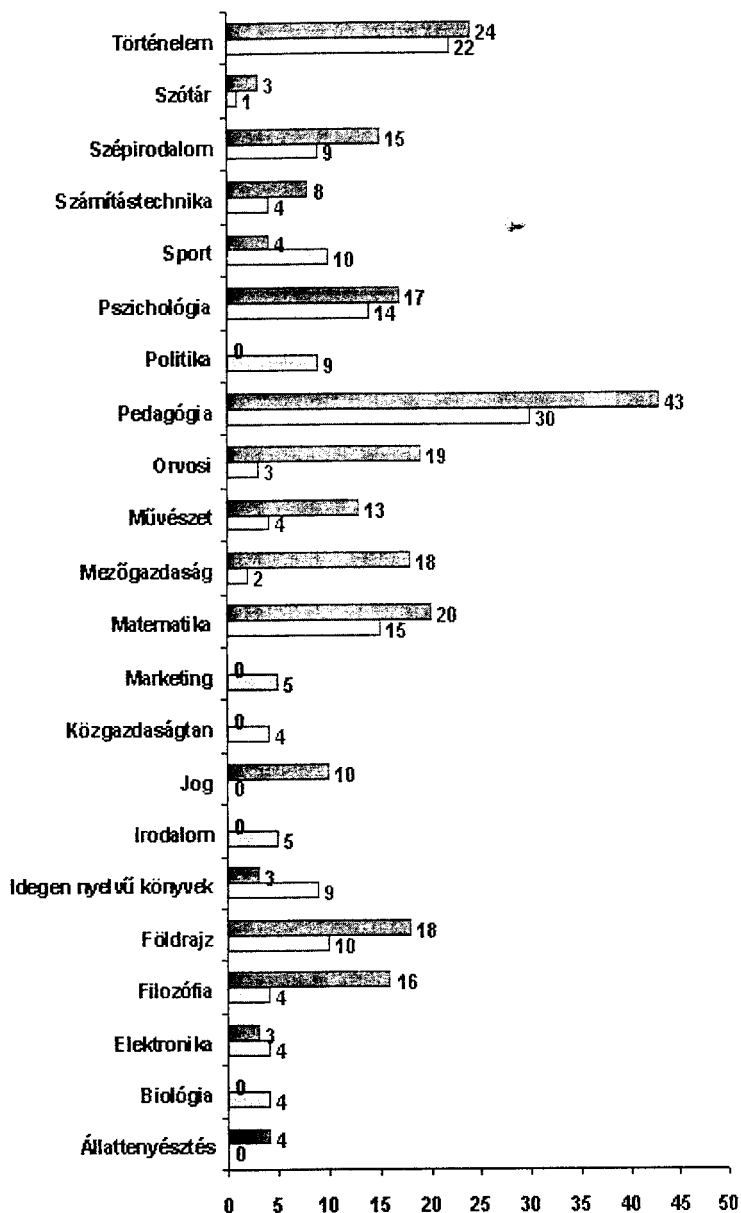
A kérések pontosításához sok segítséget nyújtanak az adatbázisban elérhető bibliográfiai adatok. Az olvasók gyakran fordulnak olyan kérdéssel hozzánk, hogy egy könyvet ki írt, szerkesztett, illetve mikor adták ki, esetleg csak arról szeretnének tájékozódni, hogy egy adott mű Szegeden megtalálható-e.

A könyvtárközi kérések gyakran irányulnak folyóiratokra vagy tudományos cikkekre, melyek közül szintén nagy számban, már az ODR adatbá-

A kérések és a teljesítések számának alakulása:

■ 2002
□ 2001

zisában találunk megfelelőt. Ezeket általában fénymásolatban kérjük meg.

Még egyszerűbb a helyzet, ha a keresett szöveg valamilyen elektronikus dokumentumban található, hisz a lelőhely-adatbázis erre vonatkozóan tartalmazza a hely URL címét. Ebben az esetben a keresett dokumentum részben vagy teljesen kinyomtatható.

A könyvtárközi kölcsönzés lehetőségével könyvtárunkban többnyire tanárok és diákok élnek. Az általuk hozott irodalomjegyzék alapján tájékozódunk és kérjük meg részükre a szakirodalmat, elsősorban a humán tudományok köréből.

Az ODR tagkönyvtárak átvállalták a dokumentumok visszaküldésének postaköltségét, így a szolgáltatás a könyvtárhasználók számára teljesen ingyenes, mely még népszerűbbé tette a könyvtárközi kölcsönzést intézményünkben.

Kovács Ildikó
Galamb Katalin

A küldő könyvtárak megoszlása a teljesített kérések alapján:

	1999	2000	2001	2002	2003 ápr.	Össz.
Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár	65	38	40	71	50	264
Pécsi Tudományegyetem Könyvtára	4	0	22	23	23	72
Szegedi Tudományegyetem Könyvtára	4	51	84	98	40	277
Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár	1	4	17	25	12	59
SZTE Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Könyvtára	0	0	3	21	6	
Országos Széchényi Könyvtár	0	0	2	0	1	3
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár	0	0	0	8	13	21
Csorba Győző Megyei Könyvtár	0	0	0	5	4	9
ELTE Könyvtára	0	0	0	3	1	4
Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára	0	0	0	3	2	5
Összesen	74	93	168	238	147	720

Önszerveződő helyi társadalom – történelmi változatok, új formák Beszámoló a Helyismereti Könyvtárosok X. Országos Tanácskozásáról

Ismeretes, hogy a könyvtáros az emberi nem egy sajátos alfaját képezi, melyet számos különös szokás jellemez. Antropológiai rejtély például, hogy vajon mi készíteti e species számos példányát arra, hogy a rekkenő nyár közepén megszokott élőhelyétől távoli tájakra vándoroljon, hogy ott falkákba verődve bizonyos közösségi rituálékra vegyen részt. Ilyenkor nemcsak önkéntesen mellőzi az emberiség normálisnak tekinthető többsége által élvezett nyári örömeiket, hanem különféle tortúráknak is aláveti magát. Esténként magazinképekkel izlésesen tapétázott, ettől eltekintve azonban meglehetősen puritán kényelemmel berendezett kollégiumi szobákba tér meg otthona helyett, napközben pedig kitartó-

an túri, amint hosszas hang- és képhatásokkal fárasztó agytevékenységre ingerlik. Mi több: mind-ezen gyötrelmek ellenére mimikája többnyire elégedettségre utal, ha el is alszik olykor, nagyjából ébernek látszik, gyakran mosolyog, időnként tapsra ragadtatja magát. Ebben az életszakaszában kiterjedt kommunikációs tevékenységet is végez, a többiekkel szüntelenül barátságos gesztusokat vált – úgy tűnik tehát, jól érzi magát. Ezen alkalmakat tanácskozásoknak vagy konferenciáknak nevezi, az önkínzásban külön is jelkeskedő fajtársait pedig előadóknak.

Az ilyesfajta események közül tartós népszerűségnek örvend a Helyismereti Könyvtárosok Országos Tanácskozása. Az idén is száznál több résztvevő gyűlt össze az ország minden tájáról és a határon túli magyarlakta településekről, elsősorban az MKE Helyismereti Könyvtáros Szervezetének és Bibliográfiai Szekciójának tagjai, szimpatizánsai

---

Körmendy Ferenc, a Kulturális Bizottság elnöke, a Fővárosi Közgyűlés nevében köszönti a tanácskozást.

Tőle jobbra Fodor Péter, a FSZEK főigazgatója, balra Csepeli György államtitkár,

Nagy Anikó, a Bibliográfiai Szekció és Takáts Béla, a helyismereti Könyvtárosok Szervezetének elnöke, valamint Sándor Tibor, a Budapest Gyűjtemény vezetője.

---

közül. A július 16. és 18. között, ezúttal Budapesten lezajlott konferencia éppen tizedik volt a sorban. A helyszín kiválasztásában közrejátszott, hogy a vendéglátó intézmény, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár maga is kerek évfordulókat ünnepel: száz éve született meg a döntés ugyanis a könyvtár megalapításáról, és kilencven éve jött létre annak helytörténeti részlege, a Budapest Gyűjtemény.

A konferencia ezúttal a közélet autonóm intézményeit, a civil szervezeteket, egyesületeket helyezte vizsgálódása középpontjába. E témán belül három fő kérdéscsoport körvonalai bontakoztak ki. Az egyiket az egyleti élet helytörténeti, historiográfiai vonatkozásai alkották. A másodikat az a szerep, amit a könyvtár a helyi társadalomban, illetve a helyismerettel foglalkozó könyvtárosok a helyi értéktudat és a közösségi cselekvés megerősítésében játszhatnak. Végül az a szemléleti változás is terítékre került, amit a helybeliség fogalmának átértékelődése jelenthet a globalizáció és az új információs technológiák térnyerésének korában.

Különösen ez utóbbi témához adott átfogó értelmezési keretet *Csepeli György* szociológus, informatikai államtitkár *Globális és lokális* című nyitóelőadásában. Felvázolta az információs társadalom kialakulásához vezető út antropológiai, szociálpszichológiai és kommunikációelméleti összefüggéseit, felvillantva azokat a kihívásokat, esélyeket és veszélyeket is, amelyeket e folyamat az újabb generációk előtt megnyithat. Egyik tézise szerint, míg korábban a kollektív emlékezet átöröklődésében sok

volt az önkényes, véletlenszerű szelektív mozzanat, addig most az informatikai és tömegkommunikációs technológiák jóvoltából jószerével „semmi nem vész el”, minden egyszerre van jelen. Ebből következően új módjai keletkeznek a hagyományteremtésnek, a különféle narratívák kialakításának is, vagyis annak, ahogyan az egymást követő nemzedékek a felhalmozott közös tapasztalatokból válogatva önmagukat meghatározzák. Immár nem arról van szó, hogy bizonyos tartalmakat elveszítünk, hanem legfeljebb ignorálunk valamit, ami azonban velünk marad, és bármikor elővehető a közös memóriából.

Ez persze elsősorban az újonnan formálódó digitális világ virtuális közösségi terére érvényes állítás. A ma élők dolga tehát, hogy minél többet mentsenek át a hagyományos tartalmakból a közös emlékezet elemeit tároló új médiumokra. A magyar könyvtárosok számára is több évtizedes munkát jelenthet a nemzeti kultúra digitális transzformációja. Ezen az átalakításon a helyhez kötődő, de mindeddig oda is kötött, elszigeteltségben maradt ismereteknek, forrásoknak, adatgyűjteményeknek is át kell menniük, így a „lokálitáshoz bilincsel tudás kiszabadításában” komoly szerep jut a helyi kezdeményezéseknek. Ehhez az állam pénzügyi forrásokat, alkalmazási szabványokat és egységes informatikai platformot a Nemzeti Digitális Archívum program keretében kíván biztosítani.

A könyvtárak és a helyi civil szervezetek együttműködési lehetőségeiről tartott előadásában

A nyitónap
közönsége

Ramháb Mária is hangsúlyozta a helyi öntevékeny szervezetekre vonatkozó kiadványokkal, adatforrásokkal kapcsolatos szolgáltatások jelentőségét. E tevékenységnek valamennyi helyi civil szerveződésre ki kell terjednie. A szorosabban vett együttműködési kapcsolatokban azonban kifejezetten tanácsos jól definiált rendezőelvek mentén válogatni a lehetséges partnerek között.

Előnyben részesítendőek a szakmai vagy a szakmai célokban közelálló szervezések, az irodalmi, művészeti csoportosulások, valamint bizonyos szociális egyesületek. Az ad hoc jellegű szívessegnyújtások helyett a tervszerű programkészítést javasolta, a finanszírozási feltételek és a felelősségi körök világos meghatározásával. Az így létrejött, írásos megegyezésekbe foglalt és utólag is kellően dokumentált együttműködési formák a szellemi és anyagi források megosztását, egyben megsokszorozását is eredményezik. A közösség magasabb szinten jut szolgáltatásokhoz, könnyebben tud tájékozódni, sajátos érdekeit hatékonyabban tudja képviselni. A kecskeméti Katona József Könyvtár igazgatónöje mindezt az általa vezetett intézmény példáiával bőségesen illusztrálta.

Ambrus Zoltán, a Békés Megyei Könyvtár igazgatója *A könyvtár és társadalmi kapcsolatai* című előadásában ismét szélesebb összefüggéseit világította meg a konferencia témájának. Áttekintette a könyvtárak mai szerepét meghatározó társadalmi tényezőket, utalt a globalizáció, az informatikai robbanás, a szociális átstrukturálódás hatásaira, kiemelve egyes társadalmi rétegek marginalizálódásának következményeit. Utalt azokra a mélyreható különbségekre is, melyek e szociokulturális térben a tudatos önmeghatározásra alkalmas és a sodródó, csak passzív átvételre képes kultúrafogyasztó rétegek között megfigyelhetők.

Bizonyos jelek arra mutatnak, hogy átalakulhat a fogyasztói elitkultúra és tömegkultúra finanszírozása, a közpénzekből gyakran több támogatást kap a költséges presztízskultúra, a tömegkultúra pedig jobbra a kereskedelmi média szabad terepe marad. Szólt a kulturális hagyományok felbomlásának jelenségeiről, az új földrajzi, etnikai és vallási törésvonalak létrejöttének és a nagy nemzetközi erőközpontok versengésének a hatásairól. Mindezek fényében javasolta újrafogalmazni a közérdek

---

Fent:

A szakmai kirándulás résztvevői a Szoborpark előtt

A túloldalon:

Krúdy Gyula egykori óbudai törzshelyén

és a közszolgálat tartalmát és normáit a könyvtárak világában.

Gyáni Gábor történész, mint maga mondta, az előadónak abba a kihalóban lévő fajtájába tartozik, akik nem használnak vetített képeket, viszont, és ezt már a krónikás teszi hozzá, nyomdakész tanulmányokat hoznak felolvasásra. *Individualizálódás és civil társadalom – történeti megfontolások* című elaborátumában egyrészt igyekezett szertefoszlatozni azt a két évszázada magát makacsul tartó képzetet, hogy a polgárosodással szorosan összefüggő individualizmus és a közösségiség egymást kizáró jelenségek. A polgárosodás valóban szétzúzza a rendies közösségi kereteket, de egyidejűleg új, szuverén szervezések sorát hozza létre. A polgár éppen az általa választott kisközösségekben tud saját szabadságára ébredni, öntudatos és közösségalkotó állampolgárként tesz szert személyes és új csoportidentitásra. A személyiségfejlődés és az újfajta szociabilitás gyakorlóterepe Európában a számtalan formát öltő művelődési egyletek, társaskörök biztosították. Ám még a jogegyenlőségen, a kötetlen piaci szerződésen és a teljes körű individualizmus talaján kifejlődött modern államhatalom is azonmód konfliktusba kerül a polgárok autonóm szervezeteivel, ha azok a rendszer alapjait érintő érdek- és véleménykülönbségeket szándékoznak megjeleníteni. Ilyen feszültséget hordoztak

például a dualizmus közjogi fundamentumait megkérdőjelező, így azonmód feloszlatott kossuthianus körök, később az agrárszocialista vagy a nemzeti-ségi egyletek. A magyar szabadelvűség fénykorában, a dualizmus idején az egyesületalapítást olykor kifejezetten antiliberális eszközökkel szabályozták, és az egyleti életre vonatkozó jogrend a Horthy-korszakban is tág teret hagyott a szokásjogon és politikai megfontolásokon alapuló, önkényes döntéseknek. Gazdagon virágozhattak viszont a különféle művelődési és karitatív egyletek. A XX. században megnőtt az állam felelősségvállalása állampolgárai biztonságáért, egyidejűleg azonban mind mélyebben hatolt be oda is, amit addig magánszférának tekintettek. A szigorodó állami beavatkozás, a dezindividualizáló tendenciák az államszocializmusban csúcson sodtak ki, mely nemcsak az autonóm személyiség kifejlődését, hanem a szolidaritást, az önkéntes közös cselekvés készségét is elfojtotta. Napjaink egyik legfontosabb feladata megtalálni az állami és a társadalmi felelősségvállalás egészséges arányait.

A második ülésnapon az előadások és korreferátumok az egyesületi élet hazai történetjének figyelemreméltó részleteit idézték fel. *Tóth Árpád* a XIX. századi pest-budai egyletek kapcsán a téma kutatásának forrásait és elemzési szempontjait ismer-

tette a szaktörténész szemszögéből. *Draveczky Balázs* a híres asztaltársaságok vidám szokásait és nevezetes alakjait keltette életre jóízű adomákkal fűszerezett előadásában. *Mándli Gyula Vác, ifjabb Sarkady Sándor Sopron, Asbóth Miklós* pedig Kalocsa társaséletének egy-egy fontos epizódját elevenítette fel, *Novacsek Vojnics Kornél* pedig a magyar-honi szerbség egyesületi hagyományairól beszélt. *Nemes Erzsébet* az egyik legmarkánsabb önszerveződési forma, a vidéki olvasókörök értékeiről és e mozgalom mai újraéledéséről számolt be a hallgatóság-nak.

A zárónapon *Deme Péter*, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal társadalmi kapcsolatokért felelős vezetője a hídépítés fontosságát hangsúlyozta a nemzeti örökség hivatásos és civil védelmezőinek táborai között.

Prím György a budafoki lokálpatrióták webforumának példáján szemléltette, miként válhat az egymásról addig tudomást sem vevő „kerületi lakosokból” közös gondjaik megoldására szerveződő,

múltjuk emlékeit összegyűjtő, előbb virtuális, majd személyes kapcsolatokat is kiépítő valódi közösség, ékes cáfolataként az internet elidegenítő hatásáról szóló rémüldözéseknek.

Varga István a Fonyódi Városvédő és Szépitő Egylet és az általa vezetett helyi könyvtár szoros együttműködésének látványos eredményei mellett azt is bemutatta, hogy miként jelennek meg a helyiségre vonatkozó információk a világhálón.

A helyismereti könyvtárosok nyári találkozóinak elmaradhatatlan programpontja a félnapos autóbusszos kirándulás, melynek közkedveltségében éppúgy közrejátszik a vendéglátó település történeti nevezetességeire irányuló tudásszomj, mint a résztvevők egymás iránti kíváncsisága, aminek kielégítésére ezeken a jó hangulatú utakon bőven nyílik lehetőség. A rendezők az idén gondban voltak, mint-hogy Budapest csoportosan is felkereshető látványosságai kevesek számára jelentenek újdonságot.

Jó döntésnek bizonyult végül *Garbóczi László* helytörténész értő kalauzolásával a város ismeretlenebb dél-budai fertálya, Budafok és Nagytétény felé venni az irányt. A célpontok között szerepelt egyebek mellett a megújult nagytétényi Száraz-Rudnyánszky-kastély és a Szoborpark. A tomboló kánikulában igazi felüdülést jelentettek ezután a föld alatti kalandozások

Előbb egy jelentéktelennek látszó pincelejáromögött egy még kevesek által ismert, titkos szabdőkőműves szertartásterem maradványaira lehetett rácsodálkozni. Majd a híres budafoki borpincészetek egyik legrégebbikében avatták be a látogatókat a bor és a pezsgő érlelésének szakmai fogásaiba. A gigantikus méretű hordók szomszédságában valóban egy-egy harapásnyi bor megízlelése közben tanulhatta meg a társaság, hogy mi a különbség a borkóstolás és a borozás között. Némi kárpótlásra este, Krúdy Gyula egykori kedvenc óbudai kisvendéglőjében, az író egyik levele alapján elkészített vacsorán kínálkozott lehetőség.

Minden jel arra vall, hogy a konferencia témája iránt érdeklődő könyvtárosok ezúttal is ismeretekben, élményekben, személyes találkozásokban gazdagodva, szakmai identitásukban megerősödve tértek vissza otthonukba. Talán ezért is van az, hogy – mint azt a bevezetőben említettük – az első hívó szóra, a nyár egyéb örömeit másra hagyva, évről-évre útra kelnek a helyismereti könyvtárosok országos tanácskozásának egy-egy újabb állomás helyére. 2004-ben Szolnok várja őket.

Reméljük, a szervezők jövőre is olyan megértő támogatásra találnak, mint amit az idén a Fővárosi Közgyűlés, az NKA, az NKÖM, az MKE, a KELLŐ, a FSZEK és a Kéhly vendéglő biztosított.

Sándor Tibor

Tizenöt év

Január óta szerepel a kolofonban, hogy lapunk XV. évfolyamába lépett. Ott leírva ez a szám semmi egyebet, mint bibliografiai adatot, nem jelent. De: tizenöt év majd' egy negyed emberélet! Mi minden történt mindeközben!

Euforikus volt a kezdet történeti háttére (is). 1989-et írtunk. Talán megbocsátható a visszaemlékezőnek, hogy személyes élményeit idézi fel.

1989. június 10-e, szombat még nem az első munkanapom volt a nemzeti könyvtárban, hiszen hivatalosan csak 12-ikétől, hétfőtől voltam állományban, ám egy afféle gyorstalpaló tanfolyamon vettem részt: a Word szövegszerkesztő DOS-os 4.0-ás változatával ismerkedtünk néhányan. Nem sértem meg talán, ha elmondom, az előadó nem is enyhén dadogott, két szava közt nyugodtan lehetett szunyálni (ami rám is fért az előző munkahelyi búcsúztató után).

Edit kolléganóm kénytelen volt fegyelmeztetben figyelni, mert ő másnapról már ezzel a programmal rögzítette kézírásokból az akkorra már a

névkeresztségen is átesett Könyvtári Levelező/lap cikkeiket.

Annak az évnek a tavaszán gondolt egy merészet, és útjára indította a Könyvtári Expressz *Szente Ferenc*, a KMK igazgatója, és *Arató Antal*. Laza csuklógyakorlatként. Valószínűen maguk is meglepődtek a fogadtatáson. Igény volt egy ilyen típusú, könnyedebb, nehéz szakmai kérdésekkel kevésbé „terhelt” lapra, s bejegyeztették Könyvtári Levelező/lapként. Azóta is (sőt, visszagondolva a másfél évtizeddel ezelőtti időkre, még inkább) úgy gondolom, szerencsés ötlet volt a Könyvtáros főszerkesztői állásából nyugállományba vonult *Gerő Gyula* gondjaira bízni a szerkesztést.

Ma már nehéz elképzelni, hogy az első számok az imént említett DOS-os Wordben formálódtak, a lézernyomtatón készült szöveget a másolóval készített ábrákkal együtt makett alapján applikáltuk tükörbe. Az akkor legprofesszionálisabbnak tartott Ventura kiadványszerkesztőt az OSZK nyomdájában ugyan használták már, de csak egy példányra vásárolt az intézmény hardlock-kal is védett használati jogot. Nem sokkal később megjelent egy hozzá nagyon hasonlító, ám sokkal olcsóbb szerkesztőprogram Finesse néven, ezt vettük meg. A nyomda ördögének nevezett alságos nyomdahibák lehetősége megduplázódott, s akadt is példa rá nemegyszer. (Gerő Gyula már azt is megígérte, behozza Mogyoródról a fejszójét, és szétveri a masinát.)

A lap akkor kész, ha kész a vezércikke. Akkoriban – s hosszú évekig még – az első oldalon vezércikk állt. Egy kézen meg lehet számolni azokat, amiket nem a felelős kiadó, Szente Feri írt. Ízük, zamatuk volt ezeknek az írásoknak. Egy baj volt velük: amint Szente átadta Gerőnek, azonnal el is hangzott a kérdés: és mikor lehet postázni a lapot? A postázásban (szívesen-e vagy sem) sokan részt vettünk. Az akkori lapszámok vékonyak voltak, 16 oldalra szólt a kiadási engedély. Félbehajtvva egy a feladót előrenyomva tartalmazó papírszalaggal fogtuk át s a címet tartalmazó öntapadós címkével ragasztottuk össze.

Az egyik megjelenés napján Szente Feri vidéken volt. Késő délután érkezett fel a lap a nyomdából, s menten csomagolni kellett volna, mert kis késésben voltunk vele. Mégse fogtunk hozzá, mert Gerő Gyula azonnal kiszúrta, hogy fényképcsere történt. Nem eredeti fotót adtunk a nyomdába, hanem a

Könyvtáros egy korábbi számából kellett kifotózni a fényképet.

A bajt az okozta, hogy a kinyitott lap mindkét oldalán volt fénykép, s a sötétkamrában a fotós nem mészázott, melyik képet kell átvennie, így aztán (ha jól emlékszem) egy férfi portréja került a kitüntetett kolleginát méltató cikk mellé. Gyula azonnal leállította a postázást, s azon gyöttrődött, hogyan hozzuk helyre a hibát. Írt hamar egy helyreigazítást, applikáltuk mellé a fénymásolón készült (csapnivalóan rossz minőségű) fotót azzal, hogy további másolatokat rakunk a lapba. Az új másolat aztán olyan rossz volt, hogy majdnem mindegy lett volna, „helyreigazítunk” avagy nem. Megérkezett Szenté Feri, s éktelen haragra gerjedt, amikor kiderült, leálltunk a postázással. Menjen ki így a lap, majd a következő számban kimagyarázzuk magunkat – szólt az ukáz, hiába dörmögött magában Gyula, aki egyébként egy apró betűhibába is szinte belebetegedett.

Állandóan hadakoztunk az idővel. Gyakran ránk telefonáltak a rendészetről, szíveskedjünk már hazamenni, mert este 9-kor el kell hagyni az épületet. Aztán átköltözött a lapzártá az én lakásomba, amikor megvettem első otthoni PC-met s mellé egy szkennert meg lézernyomtatót. Persze a lehetőségek illetően mértékű korlátlan javulása határtalanra tett bennünket. Az egyik olimpia idején Gyula elkvártélyolta magát a hallban, a galéria alatt. Korrigált, amikor elkészült egy új oldallal, nézte az olimpiát, s közben-közben elszunyókált. Jól is tette, mert reggel hétre végeztünk a lappal, hazavitte, s a lelkekre kötötte, telefonáljak rá fél 11-kor, hogy elérje a déli vonatot, amivel Veszprémbe utazik. (Ott készült akkoriban az újság.) Én dolgozni mentem reggel, így aztán vállalhattam az ébresztést...

Összehasonlíthatatlanul könnyebb most az életünk, az internet mindennaposá válásának korában. A „tervezett fehér folt” helyére gyerekjáték illusztrációt szerezni. A lesz-e elég anyag gyötrelme azonban ma is kísért. Aztán rendre túlszaladunk a tervezett terjedelmen.

Közben kiadváltás, személyi változások történnek a folyóirat életében, az azonban szerencsére nem változott, hogy sok-sok külső munkatársunk lelkesen írja a lapot. Ingyen, hiszen újságunk kezdettől fogva nem tudott honoráriumot fizetni az írókért. (Mint ahogy az utóbbi időszakban sajnos szakmánk más lapjai sem tudnak.)

Szóljon hát a köszönet minden szerzőnknek, remélve, hogy újabb évfordulókon is leírhatjuk majd: él még a lap. (Fejős László)

IV. Márton Áron Nyári Egyetem

A Márton Áron Szakkollégium immár negyedik alkalommal hirdette meg 2003. augusztus 18-30. között a határon túli fiatalok számára szervezett nyári egyetemet.

A könyvtár-informatika szekció előadásai az idén a digitalizálásra koncentráltak. A hallgatók (akik között – s ez csupán érdekesség – voltak nem szakmabeliek is) a magyarországi könyvtári rendszerről és stratégiai tervéről, a Könyvtári Intézet és az Országos Széchényi Könyvtár szerepéről, szolgáltatásairól, a digitalizálási technikáról és projektekről, a digitalizálás könyvtári szerepéről, a könyvtárak internetes megjelenéséről, a teljes szövegű elektronikus dokumentumszolgáltatásról hallottak gyakorlati ismeretekkel is megtűzdelt előadásokat és budapesti nagykönyvtárakba látogattak el. Az előadások nagy részének helyszíne a Könyvtári Intézet volt. (F.L.)

Az előadók ajándékkul kapták Virt László könyvét

Lent:
A Könyvtári Intézet számítógépes oktatóterme a MÁSZ hallgatóival

Mózner Anna (1965–2003)

Mózner Anna, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár munkatársa 2003. június 30-án hosszan tartó, súlyos betegségben elhunyt.

1988-ban kedves, érdeklődő, jó kedélyű fiatal lányként érkezett az Egyetemi Könyvtárba, aki hallatlan természetességével azonnal megszerettette magát. Gyorsan megtanulta munkakörét, szeretett precízen, igényesen dolgozni.

Szívesen tanult mindent, új eszközöket, technikákat, munkamódszereket, és amikor a szörnyű betegség jött, meg akarta tanulni legyőzni a halált. Így éveket tudott kiharcolni tőle.

Tanított bennünket is: hitre, halállal dacoló munkakedvre. Őt látva szégyelltük mindennapos gondjainkat, problémáinkat, mikor ő azonnal segíteni akart, tenni valamit másokért, természetesen, hivalkodás nélkül.

Szeretném hinni, hogy mi is segítettünk neki azzal, hogy hittünk benne, érezhette szeretetünket, s azt, hogy harca nekünk is fontos.

Valamennyien büszkék vagyunk arra, hogy a munkatársai lehettünk.

*Petrovics Mária
főigazgató-helyettes*

NAPILAPOK

HETILAPOK

HAVILAPOK

MAGAZINOK

**IDŐSZAKI
KIADVÁNYOK**

TERJESZTŐK

**TELEKOM-
MŰNIKÁCIÓ**

**KÖZTERÜLETI
REKLÁMOK**

**ELADÁSHELYI
REKLÁMOK**

**KIÁLLÍTÁSOK ÉS
VÁSÁROK**

**ÜGYNÖKSÉGEK,
NYOMDÁK,
KIVITELEZŐK**

HIRDETÉSI ENCIKLOPÉDIA

Média Hirdetési Árak és Szolgáltatások
23. kiadás 2003. szeptember

HAZÁNK EGYETLEN MÉDIA-ADATTÁRA
félévente bővítve és aktualizálva

KÖNNYEN KEZELHETŐEN
900 oldalon több mint 4000 média adatai
10 tartalomjegyzék és 4 regiszter segítségével

ÁTFOGÓAN
médiaadatok + média-adatbanki jelentések
kivitelezők minden szakterületről + szakcikk, szövegségek, újságírók és szövívők részletes adatai

BARÁTSÁGOS ÁRON
könyv 1 Ft-os médiánkénti áron
CD 0,5 Ft-os médiánkénti áron
ingyenes faxbanki és felvilágosítási lehetőségek

Megrendelhető

S&S Karakter Kft. • 1055 Bp. Honvéd u. 40.
Telefon: 302-7288, 301-0239 Fax: 475-0803
E-mail: mediaasz@vnet.hu

III. völgyeségi könyvfesztivál a bonyhádi Solymár Imre Városi Könyvtárban

2003. június 20. és 22. között rendezte meg könyvtárunk az immár hagyománnyá vált völgyeségi könyvfesztivált. Kezdetektől fogva az volt a cél, hogy a Völgyesség szívébe, ebbe a kellemes kisvárosba elhozzuk és az érdeklődőknek átadjuk mindazt, ami meghatározza az egész ország kulturális és irodalmi életét. Éppen ezért minden évben az ünnepi könyvhét utáni hétfőjére tervezzük programunkat, így a kiadók legfrissebb kiadványaikkal jelenhetnek meg városunkban. Helyszíneként adott volt a könyvtár épülete, mely egykor a Perczel család kúriája volt, valamint az épület előtti park, amelyet sajnos az utóbbi években meglehetősen elhanyagoltak, mégis ideálisnak mutatkozott egy ilyen jellegű rendezvény lebonyolítására. Ebben az évben végre a város vezetősége is felismerte, hogy fontos megőrizni a park szépségét és kihasználni lehetőségeit. A rendezvény előtt alig egy nappal készült el a park rendezése, a városi fűtőmű dolgozóinak köszönhetően. Járdát építettek, padokat, szemeteseket telepítettek, és sok-sok virágot ültettek. Elkészült végre a parkban a közvilágítás, illetve a könyvtár díszvilágítását is megvalósították. Sőt, az évek óta működésképtelen szökőkutat is megjavították.

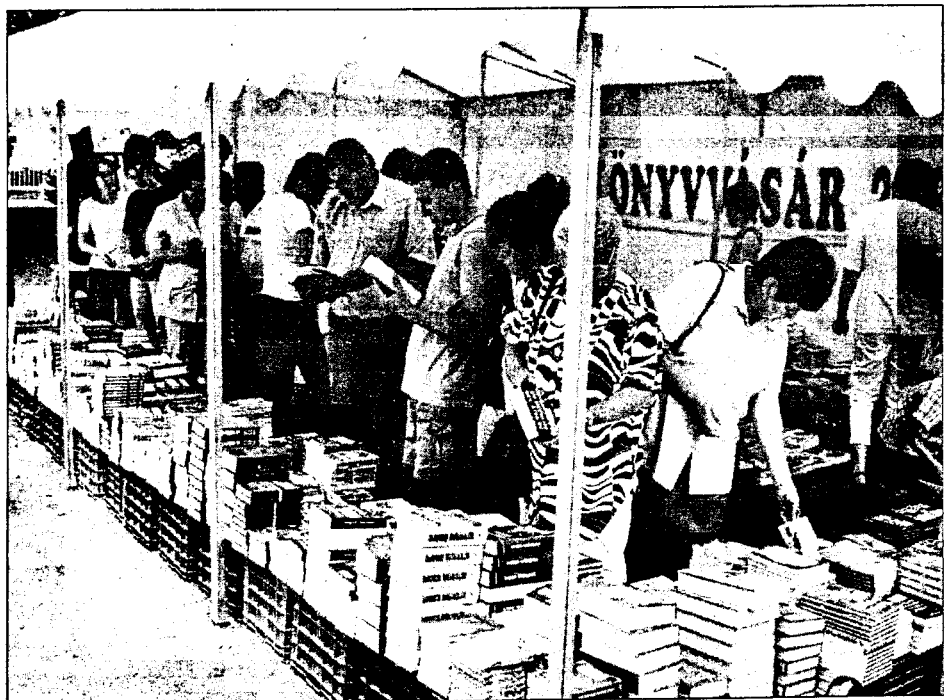
Mindezt azért tartom fontosnak megemlíteni, mert nagymértékben hozzájárult rendezvényünk sikeréhez, hiszen még vonzóbbá vált a környezet, és természetesen sokan voltak kíváncsiak a megújult, megszépült parkra is. A másik nagyon fontos szem-

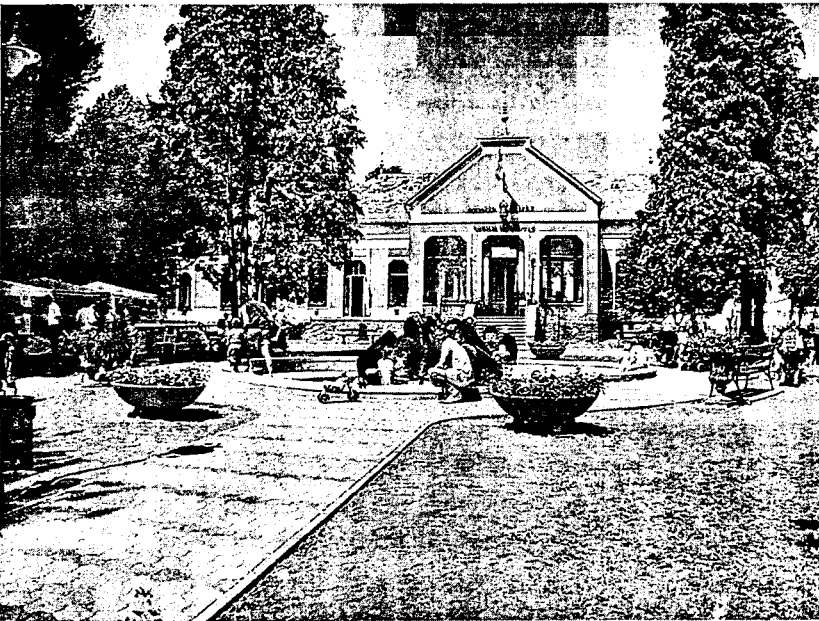
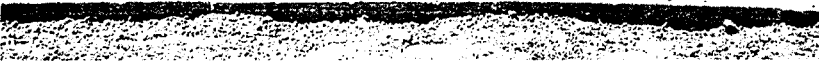
pont, hogy nemcsak a park rendezésében, de a könyvfesztivál előkészületeiben is szinte az egész város részt vett, így mindenki a magáénak érezhette a rendezvényt.

A korábbi években is arra törekedtünk, hogy a lehető legkulturáltabb szórakozást biztosítsuk az érdeklődőknek. Fel kellett ismernünk az évek során, hogy a közönség szórakozni, kikapcsolódni vágyik, tehát nyitni kellett a könnyedebb műfajok felé is. Hasonlóképpen jártunk a szponzorok kérdésével. Az elmúlt évekkel ellentétben most már beláttuk, hogy a programokhoz szükséges anyagi háttér nem teremthető meg támogatás nélkül. Ennek a feltétele az volt, hogy megjelent a támogatók neve a médiában és a helyszínen is. Természetesen továbbra is szem előtt tartottuk az igényességet mind a programok, mind a szponzorok vonatkozásában.

A rendezvényt június 20-án délután nyitotta meg *Potápi Árpád*, a város polgármestere, *Bölcsföldi Árpád*, a Fűtőmű vezetője (aki egyúttal ünnepélyesen a szökőkutat is felavatta), illetve *Antal Mária*, a könyvtár igazgatója.

Weöres Sándor születésének kilencvenedik évfordulójára rajz- és fotópályázatot hirdettünk meg a megye minden iskolájában, illetve a megyei sajtóban. Felhívásunkra több száz pályamunka érkezett, többnyire általános iskolásoktól. A legjobb

rajzokat szintén a megnyitón díjaztuk. Első alkalommal adtuk át az ún. Veréb-díjat is, melyet a szándékaink szerint minden évben olyan személyek, vállalkozások kaphatnak meg, akik (vagy amelyek) rendhagyó módon „népszerűsítik” a könyvtárat. A Veréb-díjast *Nagy László*, állandó olvasónk köszöntötte. (A könyvtár fennállásának ötvenedik évfordulója alkalmából írt köszöntőjét már olvashatták a lap februári számában.)

A rendezvény három napjára a moderátori feladatokat igazi lokálpatriótaként *Barabás Éva*, az RTL Klub műsorvezetője vállalta. Szívvel lélekkel azon volt, hogy a rendezvény valóban sikeres és emlékezetes legyen. Rengeteg ötlettel állt elő, egy pillanatra sem hagyta, hogy a közönség figyelme lankadjon, és mindig újabb és újabb játékokat talált ki a gyerekeknek. Úgy gondolom, ezzel jelentősen hozzájárult rendezvényünk sikeréhez.

A fesztiválon huszonöt kiadó jelent meg régebbi és legújabb kiadványaival, melyek között minden érdeklődő találhatott kedvére valót. Aki nemcsak vásárolni szeretett volna, reggeltől estig találhatott megfelelő szórakozást.

Párhuzamosan zajlottak a különböző író-olvasó találkozók, előadások, kézműves foglalkozások, gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt. Sokan éppen a bőség zavarával küszködtek, és választaniuk kellett, melyik program érdekli őket jobban. Akik teheték, ide-oda járkáltak a helyszínek között, és behallgattak mindegyikbe. Jól mutatja az érdeklődést az, hogy az előre megtervezett, berendezett helyszínek több esetben szűkösnek bizonyulnak. Ez okozott némi kellemetlenséget nem csupán az érdeklődőknek, de nekünk, könyvtárosoknak is. A vártnál lényegesen többen jöttek el, ennek pedig csak örülni tudtunk.

Természetesen a program gerincét az irodalom adta. Több kiadó hozta magával egyik-másik könyvének szer-

Supka Géza emlékkiállítás Székesfehérváron

zójét, akik aztán kedvet csináltak nekünk, egyszerű olvasóknak a műveikhez. Számomra a legnagyobb öröm az volt, hogy nem kizárólag a „nagy nevek” tudták megmozgatni az embereket. Ugyanúgy nagyon sokan voltak kíváncsiak az eddig ismeretlen első kötetesekre, illetve a helyi alkotókra is. Így fordult elő például, hogy *Lemle Zoltán* evangélikus lelkész első kötetének bemutatóján, illetve *Jókai Anna* könyvbemutatóján egyaránt telt ház volt. Eközben pedig másik két helyen hasonlóképpen zajlottak a programok.

Udvari Gábor Kináról mesélt nekünk, a gyerekek a színpadon játszottak, és a könyvsátrak sem ürültek ki, egy percre sem. A három nap alatt eljuthattunk *Szendrő Szabolccsal* a Himalája csúcsaihoz, vagy *Régi Tamással*, aki fotóit is kiállította nálunk, Afrika legmélyébe. Nemcsak a felnőtteknek kedveskedtünk, a gyerekeket szintén író-olvasó találkozóval vártuk. *Babay Bernadette* és *Tarcsai Szabó Tibor* könyvbemutatói mellett részt vehettek az Országos Könyvmolyképző vetélkedőjén, illetve a Harry Potter Klub családi piknikjén. Gondoskodtunk a felhőtlen szórakozásról is, a *Bartina zenekar* rendezvényünkön mutatta be legújabb CD-jét, bemutatkoztak tüzes zsonglőrök, és itt jártak a *Langgaléta Garabonciások* is. A családi hangulat megteremtése érdekében – a korábbi hagyományoknak megfelelően – este családi piknikkel, szalonnasütéssel és borkóstolóval vártuk látogatóinkat.

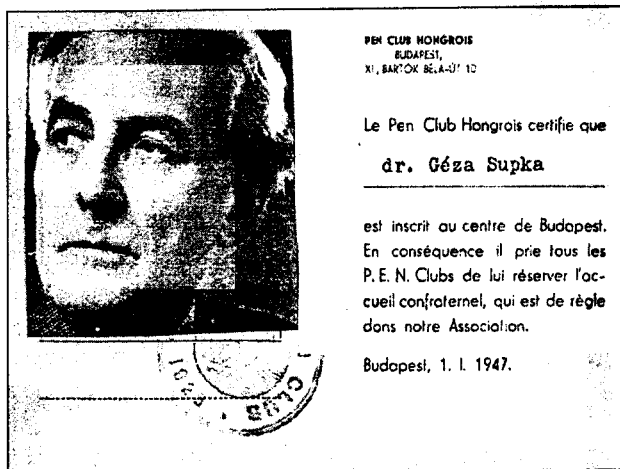
Az itt felsorolt események természetesen csak kiemelések a teljes rendezvényből. Nem is az a célom, hogy a részletes programot ismertessem. Azért tartom fontosnak, hogy beszámoljak róla, mert örömmel tapasztaltam, hogy igenis van igény a kulturált szórakozásra, és vannak, akiknek még fontos a szellemi táplálék. Könyvtárosként úgy gondolom, hogy egyre inkább hozzátartoznak az ilyen tevékenységek is a munkánkhoz, hogy érdemes volt belevágni, és érdemes volt három éven keresztül dolgozni, küzdeni a program sikeréért. Most végre meghozta a gyümölcsét, minden nap több mint ezren voltak kíváncsiak ránk.

A rendezvény alatt készített felmérés szerint pedig szinte mindenki elégedett volt a programokkal. A legnagyobb elismerés, amit kaphattunk, hogy azóta is megállítják a könyvtár dolgozóit az utcán, hogy elmondhassák, milyen jól sikerült, és mennyire jól érezték magukat. Ennél több garancia nem is kell a jövő évi program sikeréhez. Mi már arra készülünk.

Vass Csaba
Bonyhád

Százhusz éve – pontosabban 1883. április 8-án – született Supka Géza, akit a szélesebb közvélemény elsősorban a könyvnapok megalapítójaként tart számon. Ezért is az idei könyvhéten rendezte meg a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár a székesfehérvári Vörösmarty Teremben azt a kiállítást, amely – természetesen a teljesség igénye nélkül – igyekezett bemutatni a XX. századi magyar tudományosság és közélet e páratlanul sokoldalú személyiségét. (Huszonkét ötvénszer hetven centiméteres tablón és tizennégy nagyméretű vitrinben mutattuk be a leányától, *dr. Supka Magdolna* Széchenyi-díjas művészettörténészről kapott eredeti dokumentumokat és azokat a fénymásolatokat, amelyeket különböző könyvtárakból összegyűjtött könyvek, folyóiratok stb. alapján készítettünk.) A bemutatott anyagot kísérő szöveg, forgatókönyv helyett e rövid jegyzetben elsősorban a kiállított dokumentumokra utalva szeretnénk „láthatóvá” tenni a kiállítást. A kurzívval szedett szövegek minden esetben a kiállított tárgyakhoz kötődnek.

Supka Gézát származása, családja szinte predestinálta arra a polgári foglalkozású, értelmiségi létre, amelyet választott, s amely megadatott neki. (Részlet az 1938-ban betiltott *Literatura előfizetőihez írógéppel írt levélből*: „Elmondhatom: családom tagjai négyszáz esztendő óta tollal, szóval, karddal és iparosszerszámmal szolgálják, védik, fejlesztik a magyar műveltséget”. Kép nagyapja fivérééről, *Supka Jeromos* zirci főapátról, családi fotók, érettségi bizonyítvány, igazolvány- és útleveleképek. Néhány személyes tárgya, csíptető, borotva, olló.) 1904-ben került a Magyar Nemzeti Múzeum régi-

ségtárába. Munkásságát rövidesen külföldön is elismerték, 1917–18-ban a bécsi egyetemen tanított. Tudományos munkásságában főként a keleti hellenizmus nyomait kutatta az európai, közel-keleti és közép-ázsiai középkorban. *(Magyar és idegen nyelvű tanulmányainak több mint 100 tételes bibliográfiája, fénymásolatok az Archeológiai Értesítőben, a Numizmatikai Közlelőnyben, a Műgyűjtőben, a Nemzeti Múzeum jelentéseiben stb. megjelent írásairól, azok illusztrációiról, az idei könyvhétre megjelent In memoriam Supka Géza /Kiad. Szolnoki Művészeti Egyesület/ című kiadvány, amelyben napvilágot látott A nagyszentmiklósi kincs kultúrköre című, eddig csak kéziratban olvasható tanulmánya.)*

1918 őszétől a Károlyi-kormány rendkívüli követe és meghatalmazott minisztere volt Prágában. Bécsbe emigrált, majd hazatérése után megfosztották múzeumi állásától (1934-ben rehabilitálták), különböző napilapok publicistája lett. *(Károlyi Mihály 1946-ban kelt levele, amelyben igazolja, hogy személyesen nevezte ki követté, ismert közéleti személyiségek, tudósok kézzel írt levelei arról, hogy Supka Géza a Tanácsköztársaság idején a proletárdiktatúra ellen foglalt állást, ezért többször zaklatták. Cikke a Világban Ady Endréről, majd a lap könyvosztályán megrendelhető Ady-kötetek jegyzéke.)* Ő szervezte meg, hogy a napilapok révén egységáron olcsó könyvsomagokat rendelhettek az olvasók. *(Önálló kötetei, műfordításai.)*

Supka Géza 1926-ban megalapította a Literatura című, új típusú, magazinszerű folyóiratot (alcíme: Beszámoló a szellemi életéről), amely rövidesen nagy népszerűsége telt szert, jó időszakában harmincezer előfizetője volt a világ minden részéről. *(Szerződései a Lantos Kiadóval, cikkei a Literaturában, a folyóirat színes címlapjai, tartalomjegyzékei, illusztrációi, Bartók Béla, Benedek Marcell, Kosztolányi Dezső, Márai Sándor, Márffyiné Csinszka stb. eredeti levelei a szerkesztőhöz, Supka Géza peres ügyeinek dokumentumai, a Literatura almanachja, csizíója, naptára, szilveszteri különszáma /melynek minden sorát ő írta/, a folyóirat 1938. évi betiltása után írt öntudatos körlevele az előfizetőkhez stb.)*

Önálló tárlókban nyertek elhelyezést a könyvnapok létrehozásával és az Írók Gazdasági Egyesülete megszervezésével összefüggő dokumentumok. *(Cikkmásolatok, fényképek, felhívások, többek között Supka Géza cikkének másolata arról, hogy 1931-ben őt már nem is értesítették a könyvnapok időpontjáról, pedig szerette volna akkorra megjelentetni a Literatura új számát.)*

Érdekes dokumentumokat láthattunk Supka Géza 1945 utáni kibontakozó közéleti, politikai tevékenységéről, amikor a Világ főszerkesztője, a Polgári Demokrata Párt megalapítója, majd elnöke, a szabadkőműves Symbolikus Nagypáholy nagymestere volt. *(Vezércikk a Világban, melyben kiáll Hatvany Lajos mellett, Somogyi Jolán köszönő levele, a Világ 1946. évi naptára, igazolványok, pl. az angol nagykövetségtől, hogy a követség védettsége alatt áll, ehhez kapcsolódó karszalag BRITANSZKOJE felirattal, nemzetgyűlési képviselő megbízó levél, lemondó nyilatkozata a Székesfehérvárosi Törvényhatósági Bizottságának tagságáról, levele Rákosi Mátyáshoz, amelyben bejelenti, hogy visszavonul a közélettől, nagymesteri kalapács, szabadkőműves kiadványok, díszes oklevél arról, hogy New York állam szabadkőműves nagypáholya Supka Gézát bizza meg a páholy magyarországi képviselőjével stb.)*

A kiállításon láthattak az érdeklődők számos Fejér megyei vonatkozású cikket is Supka Géza páratlanul értékes lapkivágat-gyűjteményéből (amelyet korábban dr. Supka Magdolna a megyei könyvtárnak ajándékozott).

Noha a kiállítás a lehetőségek szerint sokoldalú bepillantást kívánt nyújtani az egyik utolsó magyar polihisztor életébe, munkásságába, egyértelműen megállapítható, Supka Géza életműve és hagyatéka jórészt további feltárára vár.

Arató Antal

Benedek Marcell levele Supka Gézához

2008.
Kedves Géza,
Kicsit több időt kívánok nekem,
10-nél, de ma már nekem el fűrés
divemnek.
Legyél jó, vállalkozás a kiadóval, hogy
indítsd meg nekem a lapot. Míg csak
nem lehet velem, nem értem a művészetet.
Ennél megvegyél a jogszabások mellett, de a
felelősem más rendi munka a lapot.
Virtuálisban a
Marcell
TK Lajosy-u. 18/a IV/2

Egy könyvtár újjászületése Új helyen a Debreceni Városi Könyvtár Benedek Elek Fiókkönyvtára

A rövid híradás a következőképpen hangzott: „A Városi Könyvtár Benedek Elek Könyvtára új helyen, a Piac utca 68. szám alatt várja olvasóit”. Egy új könyvtár megnyitásához vezető út azonban jóval hosszabb, bonyolultabb, jó ötleteket, elgondolást, feszített munkatempót igényel. Annak a háttér munkának a felvázolására vállalkozik tehát ez a cikk, amely persze a rövid hír jelentését adja, de mikéntjét nem tudja magában foglalni. Így válik majd átláthatóvá a metamorfózis, amely során egy régi, elhagyott, dohos bútorüzletből és raktárból egy többfunkciós, modern könyvtár lett.

Az előzmények

Az 1966-ban gyermekkönyvtárként induló Benedek Elek Könyvtár a Debreceni Városi Könyvtár egyik legnagyobb fiókkönyvtáraként a '80-as évektől lett felnőtteket is kiszolgáló egység. A könyvtár állománya általános jellegű gyűjtemény volt. Az olvasók az évek során megszokták, megszerették a régi helyet, az idők folyamán azonban a zsúfoltság az állományvédelmet és a kiszolgálás minőségét is veszélyeztette. A város vezetése egy csereingatlant ajánlott fel a könyvtár részére, amelynek köszönhetően a fiókkönyvtár alapterülete nőtt, a szolgáltató egység a főutcára, közlekedési szempontból jól megközelíthető helyre került.

Az ötletek megfogánása kíván nagyobb szellemi erőfeszítést, mégis megvalósításuk a nehezebb, gondolok itt az olvasói kedélyek megnyugtatóására, a tervezőkkel való egyeztetésre, az elképzelések közvetítésére stb. Nagyon sok múlt a tervezőkön, építőkön, akik a legnagyobb mértékben figyelembe vették kívánságainkat, észrevételeinket. Így nyithatótt meg a könyvtár az eredeti elképzelésnek megfelelően, de természetesen azért akad utólag korri-

gálni való. Talán leírható: a legrugalmatlanabb partner a MATÁV volt. Tulajdonképpen még ma is – egy hónappal a megnyitás után – ideiglenes telefonszáma van a könyvtárnak.

Egy kis épülettörténet (Helytörténeti fotótárunk vezetőjének, Magyarné Ember Máriának tollából)

1909-ben épült szecessziós épület

A Piac utca 68. szám alatti, 1909-re datálható szecessziós épületet a debreceniek építtetőjéről, *Killer Ede* bútorgyárosról *Killer-háznak* nevezik.

A földszinten alakították ki az üzletet, a pincében volt a raktár, az első emeleten irodák helyezkedtek el. A második emeleten rendez-

ték be a Killer család lakosztályát. A házban mindemellett bérlakásokat is kialakítottak. A hatszáz négyszögöles telek beépítettsége nagy volt, hiszen hátul helyezkedtek el a műhelyek és a faraktárak. A tervezés és a kivitelezés két építész, *Pavlovits* és *Szilágyi* munkája, az épület vasbeton szerkezetű, ami akkoriban igen ritka volt. A második világháború idején özv. *Killer Edéné* megerősítette a pince falait és mennyezetét, így alakított ki egy kilencvenhat személyes óvóhelyet. 1938-ban az épületek értékét 800 ezer pengőben állapították meg, a háborús sérülések következtében ez 550 ezer pengőre csökkent. 1947-ben az egész épületet felújították. 1952-ben államosították a *Killer-házat*, a lakásokban társbérleteket alakítottak ki. A műhelyekben az *Asztalos KTSZ* működött, tehát sikerült megőrizni funkcióját. 1964-ben elkészült a hátsó rész bontási terve a *Becskereki utca* kialakítása miatt. 1970-ben az utcai fronton kapott helyet Debrecen egyetlen bútorüzlete. 1979-ben a *DIK* (a debreceni ingatlankezelő) nagy felújítást végzett a házban, a tervező a *Tanácsi Tervező Iroda*, a mérnök *Legány Péter* volt. A kivitelezést a *Debreceni Építőipari Vállalat* végezte. A homlokzatot és a lakásokat tartozták, a bútorüzletet nem. 1983-ban megszűnt

a bútorüzlet, ekkor épült fel ugyanis a DÓMUS Áruház.

Ismereteink szerint *Killer László* volt a család utolsó tagja, aki haláláig, 2001-ig a házban lakott. A 2003. évi könyvtárrá alakítás terveit *Bojtor Éva* építész-tervező készítette.

Ez a ház közel évszázados története.

Szolgáltatások

A megközelítőleg kétszázötven négyzetméteres alapterület-bővülés, a légkondicionált tér, az akadálymentes közlekedés lehetővé

tett egy kulturáltabb kiszolgálást. Valójában a területnövekedés tette lehetővé, az elhelyezkedés pedig igényelte a fiókkönyvtár funkcióinak bővítését.

A gyűjteményt a helyi igényeknek megfelelően alakítottuk ki. A Központi Olvasóterem és a Benedek Elek Könyvtár állományrészeiben cserét hajtottunk végre.

A két fiókkönyvtár gyűjteményrészeinek megcserélésével a Piac utca 68. szám alatti épületben egy kibővített szolgáltatások nyújtására alkalmas, a felhasználói igényeket a réginél jobban kielégítő szolgáltató hely jött létre. Ahhoz, hogy a könyvtár alkalmas legyen emelt színvonalú tájékoztató szolgáltatások nyújtására, távlatilag egy belvárosi és a hálózaton belül is egy „központi” jellegű szolgáltató helyként való működésre, szükséges volt az állomány feljavítása. Ennek anyagi feltételei nem voltak biztosítottak, ezért tűnt célszerű megoldásnak egy további szolgáltató helyről történő részleges állomány-áttelepítés.

A Központi Olvasóteremben ezzel párhuzamosan egyfajta profilizálás történt. Így alakult ki a szolgáltatások tárháza:

• *Közhasznú információszolgáltatás – mint kiemelt feladat.* Ehhez a Központi Olvasóteremből átkerült a kisvállalkozói és az európai uniós gyűjtemény, továbbá átkerültek egyes elektronikus adatbázisok. Az épületben rendelkezésre álló bérelt vonalú internet-hozzáférés is hatékonyan támogatja ezt a funkciót.

• *Környezetvédelmi báziskönyvtár elhelyezése – szintén a Központi Olvasóteremből.*

• *Kibővített olvasótermi funkció – megduplázódó alapterületen, a valós lakossági igényeknek megfelelően, az olvasóterem bekötött folyóirat-állományának áthelyezésével (az irodalmi folyóiratok kivételével), illetve a közhasznú információszolgáltatást támogató kurrens periodika anyag átirányításával.*

• *Médiatár-funkció – a Benedek Elek Könyvtár eddig elzárt audiovizuális gyűjteményének teljes körű kölcsönzésével.*

• *A könyvtári rendezvények körének kibővítése.*

Általában véve pedig közkönyvtárként feladata: segíteni és ösztönözni a város lakosságát a gazdasági és kulturális tevékenységben való demokratikus részvételre, segítséget nyújtani a tanuláshoz, a folyamatos ön- és továbbképzéshez, valamint a szabadidő hasznos eltöltéséhez. A kölcsönzési alapszolgáltatáson, a tájékoztató szolgálaton és a közhasznú információszolgáltatáson túl vállalnia kell a szociális funkciót is, mind a gyerekolvasók, mind a felnőttek körében.

A Benedek Elek Könyvtár kiemelt feladata tehát a közhasznú információszolgáltatás. Ehhez nyújtanak alapot a könyvtár speciális különgyűjteményei: a kisvállalkozói, a vezetéstudományi, a környezetvédelmi és az európai uniós állomány. Az elmúlt évtizedben jelentősen megnőtt az olvasói igény az

olyan információszolgáltatások iránt, amelyek segítenek eligazodni a mindennapok egyre sürgetőbb kérdéseiben. Csatlakozásunk az Európai Unióhoz újabb és újabb kérdéseket vet fel pénzügyi, gazdasági, környezetvédelmi, kulturális területen, melyekre választ a legfrissebben megjelenő kiadványok nyújtanak, amelyek immár nem hiányozhatnak egy emelt színvonalú, XXI. századi európai könyvtárból. A könyvtár – a városban egyedülállóként – rendelkezik egy 3500 kötetes környezetvédelmi báziskönyvtárral. A környezetvédelem tudományterületének rendkívül gyors fejlődése megköveteli a folyamatos könyv- és kiadványbeszerzést. Kultúrközvetítőként, a tudományok fejlődésével lépést tartva az egyszerű ismeretterjesztéstől az információk nyújtásán át a szakszerű referenz-szolgáltatásig a legváltozatosabb igények kielégítésére törekszünk egy teljes körű, naprakész nyomtatott dokumentumállománnyal. Ehhez azonban az anyagi fedezet nem biztosított, így pályázatok útján próbáljuk a szerintünk kívánatos színvonalat fenntartani.

A kialakítás érdekében szervezeti és személyi változások történtek. Az új feladatok ellátására a Központi Olvasóterem három munkatársát a Debreceni Városi Könyvtár igazgatónöje a Benedek Elek Könyvtárba helyezte át, illetve a Benedek Elek Könyvtár személyi állományából két fő maradt az új könyvtárban, hárman pedig a Központi Olvasóteremben teljesítenek szolgálatot.

Térkialakítás

Az új könyvtár a várható 2500–3000 olvasó igényeit tudja a berendezés szempontjából is kielégíteni hatalmas, légkondicionált tereivel, akadálymentes megközelíthetőségével, belső tereinek elrendezésével.

A könyvtár egy összefüggő térbe került, amely jól átlátható, elkülönülő részekre tagolódik. A be-

járat közelében helyeztük el a gyermekövezetet, amely alacsony polcaival, Benetton-színű, háromszög alakú, kombinálható asztalaival, színes műbőr puffjaival jó hangulatot teremt a gyerekeknek az olvasáshoz, festéshez, társasjátékhoz, foglalkozásokhoz.

A könyvtár alapterülete hosszúka, természetes fényt két helyről kap. A gyermekövezet kialakításánál elsődleges szempont volt, hogy ne mesterséges megvilágítású legyen. A hálózatban dolgozó gyermekkönyvtáros kollégák ajándékként kis olvasóink színes, fényáteresztő ablakdíszekben gyönyörködhetnek. Ebben a térben sikerült egy kis kézikönyvtári részt is kialakítani, a korosztálynak megfelelő könyvekkel.

A következő rész a felnőtt kölcsönző rész, melyet magasabb polcokkal különböztettünk meg a gyerekek övezetétől. Ebben a részben kaptak helyet az internetezők is; a két rész párhuzamosan húzódik egymás mellett. A régi épület adottságainak köszönhetően belső tartóoszlopos, nagy falfelületekkel rendelkező terembe költöztünk. A számítógépek feletti szabad falfelületen Tegdes László grafikus kialakította a Benedek Galériát. Havonta új kiállítással ő gondoskodik a mindig változó, megújuló látványról. Megnyitó rendezvényként egy nyomdaipari és grafikai kiállítás látható.

A könyvtár legcsendesebb, legvilágosabb, átlátható részében kapott helyet az olvasóterem, ahol folyóirat-olvasásra, tanulásra, elmélyült kutatómunkára is lehetőség nyílik. Ennek megfelelően itt helyeztük el a különgyűjteményeket is. A tájékoztatást különböző adatbázisokkal, bekötött folyóiratokkal tesszük még változatosabbá, emellett ingyenes irodalomkutatást végzünk. A fentebb említett belső tartóoszlopok megtörik, beosztják a teret. A kialakításnál a kiindulópont az volt, hogyan lehet erényt kovácsolni abból, ami hátránnyként mutatkozik. Így született az elképzelés: a belső oszlopo-

kat folyóirattartókkal, számítógép asztalokkal építjük körül, így adjuk meg funkcióikat.

Módszerek

A nyitás előtt mérlegelni kellett, hogy hetekig dolgozzunk-e a meglévő cédulakatalógusokon, hiszen több mint ötezer kötet könyvet töröltünk, bizonyos állományrészeket megcseréltünk a Központi Olvasóteremmel.

Döntés született, miszerint ez nem célravezető, így a feldolgozó osztály által elkészített, nyitásra naprakész gépi katalógus mellett döntöttünk, amely az interneten is elérhető. A négy hét tapasztalatai alapján úgy tűnik, jól választottunk: az olvasók egyre bátrabban használják, egyelőre főleg a fiatalabb korosztály. Természetesen a könyvtárosok szívesen segítenek a használatban és a tanulásban is. Egyetlen olvasótól sem hallottuk, hogy a cédulakatalógust hiányolta volna.

Regisztráltattuk magunkat az ODR-ben is, hogy még jobban meg tudjunk felelni az olvasói elvárásoknak. Ezt a munkát támasztjuk alá közérdekű adatbázisok alkalmazásával, teljes szövegű és bibliográfiai adatbázisokkal, multimédiás (főként ismeretterjesztő, kreativitást fejlesztő interaktív) CD-ROM-ok hozzáférhetővé tételével a gyermekek számára is.

A könyvtári információszolgáltatás mára elképzelhetetlen megfelelő számítástechnikai eszközök nélkül. Intézményünk az informatikai fejlesztéshez szükséges forrásokat szinte kizárólag pályázati támogatásokból tudja megszerezni, saját költségvetésünkben nem tervezhetünk ilyen jellegű beszerzéseket. Szolgáltatásaink athelyezés utáni indításához, könyvtári rendszerünk működtetéséhez informatikai eszközparkunk kiegészítésre szorult. Mára tíz számítógép áll az olvasók rendelkezésére – a fenntartó jóvoltából öt új számítógéppel gazdagodtunk a nyitásra –, s a könyvtár tervezésénél számos csatlakozási hellyel számoltunk, ami lehetővé teszi a további fejlesztéseket.

Indulás

A könyvtárnyitást szerettük volna úgy megszervezni, hogy minél „hangosabb” legyen, és mindenkihez eljusson a hír.

2003. június 11-én 14 órakor *Kósa Lajos*, Debrecen város polgármestere adta át a könyvtárat a kisebb tömegben várakozó olvasóknak. Kezdetét vette a „roham”, ami a mai napig tart. Persze ebben szerepe volt nyitási kedvezményeinknek is, az egyhetes ingyenes beiratkozásnak és internethasz-

nálatnak. Ezen a napon nyitottuk meg a Benedek Galériát is.

A következő napon az ünnepi könyvhét megnyitására apropóján reggel nyolc órától másnap hajnali egyig *Álmodom a csodák korát* címmel folyamatos versolvasó rendezvényt tartottunk. Előadóművészek, színművészek, költők, tanárok, grafikusművészek, zenészek, közéleti személyiségek hozták el kedves versüket.

Meglepetésként a debreceni könyvhét megnyitására érkező két vendég, *Térey János* és *Ágh István* is megtisztelte rendezvényünket. A vendégkönyvbe a következő sorokat írta az egyik pedagógus: „... csak akkor tetszett az iskola, amikor semmi sem feszélyezett, ha hagyták, hogy természetes legyek.” Így voltunk mi is itt azon a hosszú, éjszakába nyúló napon.

Már a megnyitón megjelent a média, de a másnapi maratoni rendezvényünkön egymást érték a tévéfelvételek, interjúk, élő közvetítés a rádióban, újságírók.

Ezen a napon több mint ezren fordultak meg a könyvtárban. Következő napi vendégünk *Ágh István* költő volt, akivel *Márkus Béla* irodalomtörténész beszélgetett.

A rendezvények sora folytatódik, jelenleg a Goethe Intézet *Könyvek, amelyekről beszélnek* című vándorkiállításának adunk otthont.

A könyvtár elérhetőségei:

Benedek Elek Könyvtár

Cím: 4024 Debrecen, Piac u. 68.

Tel.: (52) 502-431

Fax: (52) 537-609

e-mail:

benedek_elek@freemail.hu

Sass Bálintné
Vranyecz Tünde

Cross Boundaries – Join Forces Szubjektív beszámoló az EAHIL workshopról

Az orvosi, egészségügyi könyvtárak munkájának támogatására létrehozott európai szervezet, az EAHIL (European Association of Health Information Libraries) 2003. június 25. és 28. között Oslóban tartotta munkaértekezletét. A rendezvény címe: Cross Boundaries – Join Forces (Lépjünk át az országhatárokon – Egyesítsük erőforrásainkat) jól példázza azt az erőfeszítést, melyet a tagok kifejtnek annak érdekében, hogy országhatárokon való tekintet nélkül segítsék egymást az információszolgáltató munkában. A vendéglátó fél az Oslo University (Oslói Egyetem) orvosi karának központi könyvtára volt (Library of Medicine and Health Sciences). A rendezvényre 27 országból 136 könyvtáros érkezett.

A megnyitó fogadást a Városháza XX. században emelt épületében rendezték, mely hatalmas méretű falfestményeiről híres. Az érdeklődőknek lehetőségük volt vezetővel megtekinteni a termet, majd vendéglátóinkkal átmentünk az egyetem orvosi karának központi könyvtárába. Itt egy kötetlenebb, hangulatos vendéglátásban volt részünk. A nemrégiben épült új olvasótermet a mai igényeknek megfelelően alakították ki. A kézikönyvtári állományt témakörök szerint csoportosítva helyezték

el, a folyóiratokból a legfrissebb számok, az utolsó néhány év füzetei olvashatók itt. Természetesen a korábbi kötetek a „régí könyvtár” épületében hozzáférhetőek az olvasók számára. A polcok végén praktikus pultok vannak, melyeken bele lehet lapozni a kiválasztott kötetbe. A jól látható helyen található „Újdonságok” polcon áttekinthetőek a legfrissebb beszerzések. Természetesen szép számban rendelkeznek számítógépekkel, melyeken akár a belső hálózaton, akár az interneten a hallgatók és az orvosok is szabadon kereshetnek. A korlátozás minimális, a szakmai információ hálózaton való elérése mindenki számára adott. Nincs nagy olvasóterem az új épületben, itt kisebb, kör alakú asztalok mellett lehet olvasgatni, beszélgetni. Nem különül el a csendes és a zajos tér, ami a gyakorlatban időnként okoz némi problémát, mivel a kutató orvosoknak csendre volna szükségük, míg a hallgatók általában hangosabban töltik az időt a könyvtárban. A könyvtárosok egy- vagy kétszemélyes helyiségei teljesen nyitottak az olvasói tér felé, a vezetőket is csupán egy üveggel választja el tőle.

(Talán egy kicsit részletesebben mutattam be a könyvtár kialakítását, mint egy konferenciáról szóló beszámoló esetében ez szokás, de ez számomra igen tanulságos volt, mivel magunk is egy új könyvtár kialakítása előtt állunk.)

Noha sok hasznos információval lettünk gazdagabbak már a nyitónapon is, a tényleges munka másnap indult. A délelőtti folyamán – előzetes jelentkezés alapján – különböző kurzusokon vehettünk részt. A témák magukért beszélnek, mindegyik napjaink egy-egy fontos információszolgáltatással kapcsolatos problémáját járta körül: Training the trainer; Successful project management; PubMed

and other relevant NLM resources; Collaboration versus competition; Managing e-journals (azaz A képzők képzése, Sikeres projektmenedzsment, PubMed és más kapcsolódó NLM-források, Együttműködés vagy verseny, Az elektronikus folyóiratok menedzselése).

A kurzusokat követően mintegy húsz előadást hallhattunk. *Magne Nylenne* érdekes történeti áttekintést adott az egészségügyi információ négy-száz éves norvég történetéről, melyet nemzetközi adatokkal is kiegészített. Bemutatta, hogyan jutottunk el a XVII. századi pestisjárványok legelterjedtebb kezelésétől, az elkülönítéstől napjaink jóléti állapotának magas szintű orvosi ellátásáig, illetve hogyan alakult az egészségügyi, orvosi információ az évszázadok folyamán.

Az előadásokban a legnagyobb hangsúly természetesen a különböző szintű együttműködésekre helyeződött. Különösen tanulságos volt arról hallani, hogy nem csupán országhatáron belüli kooperációkról beszélhetünk, hanem egyre inkább sikerül megvalósítani mindezt nemzetközi szinten is. A Skandináv-Balti Egészségügyi Könyvtár Program 1994-ben indult.

Az együttműködés keretében norvég és litván könyvtárosok közös rendezvényeket, szakmai továbbképzéseket, információszolgáltatási tréningeket tartanak, ahol egyúttal egyéb hasznos tapasztalatcserére is lehetőségük adódik. Nem titkolták azt sem, hogy az ilyen partnerségnek vannak nyelvi, pénzügyi sőt még pszichológiai nehézségei is, de az előnyei mellett jóval több érv szól.

Eve-Marie Lacroix, az egyik legnagyobb egészségügyi információszolgáltató, az Egyesült Államok orvosi nemzeti könyvtárának munkatársa egy rövid statisztikai áttekintés után arról beszélt, hogy mit tesznek annak érdekében, hogy minél több információt tegyenek széles körben hozzáférhetővé. Ezek közül kétségtelenül a legnépszerűbbek az ingyenes Medline szolgáltatások, az Egyesült Államokban inkább a MEDLINEplus, míg Európában a PubMed kedveltebb.

Az egészségügyi világszervezet, a WHO HINARI (Health InterNetwork Access to Research Initiative) nevű programját a fejlődő országok információval való ellátására hozta létre. Jelenleg 69 ország egészségügyi felsőoktatási könyvtára ér el ingyenesen, nagy számban teljes szövegű folyóiratot, és további 43 ország mindezt egy névleges áron veheti igénybe. Már több mint nyolcszáz intézmény regisztráltatta magát a programban.

Jan Welter a BioMed Central (Nagy-Britannia) részéről több teljes szövegű folyóiratcikk szol-

gáltatásról számolt be. Náluk található az egyik legnagyobb ún. *PrePrint* szerver (a hagyományos megjelenés előtt a hálózaton jóval korábban hozzáférhető cikkek gyűjtőhelye), ahol a kutatók közzétehetik publikációikat. A cikkek minőségére garancia, hogy csak előzetes értékelés után kerülnek be a publikációk az adatbázisba. A statisztikai adatok szerint is rendkívül népszerű az ún. „szabad hozzáférés” lehetősége. Bemutatta a szabadon elérhető folyóiratoknak a Lund University Libraries (Svédország) szerverén futó gyűjteményét, amely mintegy ötszáz folyóirat teljes szövegű elérését teszi lehetővé a felhasználók számára.

A Svéd Munkaügyi Intézet PHIBI – Personlig Hjälp i Biblioteket (Személyre szóló segítség a könyvtárban) – nevű, igen népszerű szolgáltatása *chat (web alapokon folytatott társalgás)* formájában működő tájékoztatás. Ez a *kérdezze meg a könyvtárostól* módszerű segítségnyújtás a hét minden napján huszonnégy órában elérhető, sőt akár mobilon keresztül is fogadják a kérdéseket. A felhasználói kör kb. hatvan százaléka a diákok közül kerül ki.

Az oslói közművelődési könyvtár munkatársai, *Ann Kunish* és *Greta Bruu Olsen*, könyvtáruk digitális tájékoztatási formáit mutatták be. Ezek már a XXI. század könyvárának szolgáltatásait példázzák: *Kérdezze meg a könyvtárostól*, *Detektor* (témakörök szerinti keresés), *Kukucska* (milyen kölcsönzések voltak – tippek, ötletek), *Tájékoztatás sms-ben*, *Chat* (társalgás web alapon), *Kérdéspont* (web alapú szaktájékoztatás).

A MeSH – Medical Subject Headings (Orvosi tárgyszórendszer) – az orvosi szakirodalom és háttérterületei információfeldolgozásának és -visszakeresésének elengedhetetlen eszköze. Fontosságát mutatja, hogy egyre több nyelvre fordítják le. A teljesség igénye nélkül néhány ezek közül: holland, finn, francia, spanyol, portugál, orosz, arab, görög, svéd, japán. A fordítás problémáiról *Stuart Nelson*, a National Library of Medicine, az Egyesült Államok Orvosi Nemzeti Könyvtára munkatársa tartott előadást.

Nem szokványos, de nagyon jól sikerült program volt az egyik délután a „Sétáljunk és beszéljünk”. Ennek keretében – előzetes jelentkezés alapján – az orvosi könyvtárosság napjainkban fontos problémái közül lehetett választani egyet, és kis csoportokban sétálgatva a festői szépségű oslói elővároskában, Fornebu Parkban körbejártuk a környéket és a témát.

A témák közül csak néhány: Medline vagy PubMed, Elektronikus folyóiratok vagy nyomtatott

kiadások, A szakmai együttműködések nehézségei... Én az előadások előtti kurzusok közül és itt is a PubMed témakört választottam. Mi magunk is sokat foglalkoztunk azzal, hogy a fizetős szolgáltatást vajon ki tudjuk-e váltani az ingyenes, interneten keresztül elérhető változattal. Hasznos volt hallani mások tapasztalatait, érveit ezzel kapcsolatban.

Néhány szót szeretnék a környezetről is ejteni. Mint azt említettem, Fornabu egy szép szállodájában tartották az előadásokat.

Az Oslo-fjord partján épült hotel egyben az összes résztvevő szállása is volt, ami nagyon jó megoldásnak bizonyult, hiszen együtt volt a társaság. Ez kedvező lehetőséget nyújtott a tapasztalatcserékre, beszélgetésekre. Korábban ezen a félszigeten volt Oslo nemzetközi repülőtere, de néhány éve ez már „csak” egy gyönyörű fekvésű és igen kedvelt üdülőhely. A helyi kollégák szerint Oslóba júniusban érdemes utazni, ilyenkor kellemesen meleg van, és sokat süt a nap.

Ez a fehér éjszakák időszaka is, amikor nem sötétedik teljesen be éjjelre sem. Aki csak teheti, vízre száll motorcsónakon, hajón vagy vitorláson, és a fjord sok szigete valamelyikén piknikezik, onnan gyönyörködik a hegyekben.

A rendezők búcsúzóul reményüket fejezték ki, hogy találkozunk a következő EAHIL rendezvényen, a kilencedik nemzetközi konferencián Spanyolországban, Santanderban.

A rendezvényen elhangzott előadások Power Point vázlatai az alábbi címen érhetők el az interneten:

<http://www.namhi.org/proceedings.htm>

Wittinghoff Judit
Richter Gedeon Rt.
Műszaki Könyvtár

Az IBS Nemzetközi Üzleti Iskolafenntartó Kft.
KÖNYVTÁROS MUNKATÁRSÁKAT keres

Elvárásaink:

- felsőfokú könyvtárosi végzettség
- angol nyelvtudás
- számítógépes ismeretek
- alapvető közgazdasági ismeretek

Kérjük, magyar és angol nyelvű fényképes önéletrajzát a következő címre küldje:

„Könyvtárosi állás”

IBS Nemzetközi Üzleti Iskolafenntartó Kft.
1021 Budapest, Tárogató út 2-4.
Beadási határidő: 2003. augusztus 15.

Tisztelt Olvasó!

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár a Pest Megyei Könyvtárral közösen a 2003/2004. tanévben is indítja könyvtáros asszisztens-képző (középfokú szakképzést adó) tanfolyamát.

A szakképzés OKI azonosító száma: 52 8422 01, FEOR száma: 3711

A képzés a kötelező hétéves továbbképzési tervbe beilleszthető.

A tanfolyam helyszíne:

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár X/4. könyvtára
Budapest, X. kerület Szent László tér 7-14.
(Pataky Művelődési Központ)

A tanfolyam időtartama és ütemezése: 2003. szeptember 17-étől 2004. júniusig, két félév; előadások minden szerdán 9 és 15 óra között.

A képzés díja: 50 000 Ft (áfával és vizsgadíjjal együtt)

A vizsgák időpontja: a második félév végén

A szakképzés szakmai (vizsgáztatási) követelményeit a 9/2002. (IV. 5.) NKÖM rendelet tartalmazza. Gyakorlati vizsgára az a jelölt bocsátható, aki a szakmai gyakorlatot teljesítette, és azt a gyakorlóhely vezetője írásban igazolta. A könyvtári gyakorlat minimális időtartama: 30 nap.

A hallgatók számára irodalomjegyzéket, óravázlatot és vizsgafelkészítő konzultációt biztosítunk.

Kérjük, hogy a kitöltött jelentkezési lap eredeti példányát 2003. augusztus 31-éig levélben sziveskedjék eljuttatni Ságghi Ilona szakreferens részére. Cím: Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, 1088 Budapest, Szabó Ervin tér 1.

Jelentkezési lap letölthető: www.fszek.hu címen; átvehető a FSZEK Központi Könyvtárában az információs pultnál, illetve a X/4. könyvtárban és a Pataky Művelődési Központ információs pultjánál nyitvatartási időben.

Egyetemi könyvtárávató Csíkszeredán

A Sapientia – Erdélyi Magyar Tudományegyetem Csíkszeredai Egyetemi Könyvtára 2001 őszén, a csíkszeredai karokon beindult oktatással kezdte el könyvtárszervező tevékenységét.

Az elmúlt évek alapozó munkájának eredményeként ma már több mint 25 ezer kötettel rendelkezünk. Az intézmény – amely tehát több mint két éve működik – ünnepélyes felavatására ez év április 1-jén került sor. Az ünnepségen megjelent jeles közéleti személyiségeket, írókat (akik a Pallas-Akadémia Kiadó alapításának tizéves évfordulójához kapcsolódó rendezvényekre is jöttek) *Balog László* könyvtárigazgató köszöntötte, röviden bemutatva a könyvtárat is. Az apropót az avatóra az nyújtotta, hogy a közelmúltban adták át a használók részére a bölcsészettudományi olvasótermet, amely ausztráliai és amerikai magyarok támogatásával készült el.

Miután *Tamás József* segédpüspök megáldotta az intézményt, *dr. Lányi Gusztáv* dékán mondott pohárköszöntőt, hangsúlyozva, hogy a minőségi oktatás elképzelhetetlen információs háttér, egyetemi könyvtár nélkül. *Dr. Csedő Csaba*, Csíkszereda polgármestere felelevenítette azokat az erőfeszítéseket, amelyek az egyetem és a könyvtár létrehozását megelőzték, s megköszönte a magyar kormány segítségét, támogatását, megemlítve, hogy a román oktatási minisztériumnak is részt kellene vállalnia az intézmény fenntartásában, ez garanciát jelenthetne a további fejlesztésekre.

Markó Béla, az RMDSZ elnöke beszédének bevezetőjében utalt arra a sajtóságos székely észjárásra, amely szerint először létre kell hozni valamit, ki kell próbálni, s ha az a próbát kiállta, akkor van jogosultsága az ünneplésnek. A könyvtárávatónak ezt az üzenetét, gyakorlatát tovább kell vinni, hiszen nem is olyan nagyon régen még sokan voltak szkeptikusok abban, hogy Székelyföldön lehet-e egyetemet működtetni. Azaz nem csak a hagyományokat kell őrizni, ápolni, hanem újat is kell alkotni, mert így tudunk a XXI. század elvárásainak megfelelni. Az erdélyi magyar közgyűjteményeket egy

folyamatosan égő alexandriai könyvtárhoz hasonlította. Így volt ez majdnem máig – mondotta –, itt az idő, hogy eloltsuk a tüzet, s ne csak a borvizek, fenyvesek, balladák régiójaként tartsák számon a Székelyföldet.

Ezután *Kolumbán Gábor*, korábbi megyei tanácselnök, az egyetem csíkszeredai karának kurátora kapott szót, aki kifejtette, hogy a könyvtárávatónak három üzenete van. Az első, hogy valami megváltozott Székelyföldön, nem ideiglenes dolgokat hoznak létre, a könyvtár elmozdíthatatlan, azt már nem viszik el máshová. A második: néhány éve maroknyi székely ember elhatározta, hogy porból sziklát fog csinálni, s a jövőbe vetett hittel és akarral a térséget a perifériából a centrum irányába fogja mozdítani. Egyetem nélkül nincs regionális centrum, ezért is olyan fontos a könyvtárávatás. Harmadszorra pedig Csíkszeredának – amellet, hogy jeles nyomdái, könyvkiadói stb. vannak – más feladatokat is vállalnia kell ahhoz, hogy a régió központja, fővárosa legyen.

Ezt követően *Egyed Ákos* történelem professzort, akadémikust kérték fel, hogy szóljon néhány szót. A könyvtár nemcsak a tudás bölcsője, továbbadója, de szimbólum is – mondta. – A Kolozsvári Egyetemi Könyvtár sem a miénk, de mégis a miénk – említette meg akkor, amikor kifejtette, hogy Kolozsvárra is ráférne egy új egyetemi könyvtár. Nem tudják már az új beszerzéseket raktározni, hár az értékes családi iratanyagokat, könyvtárakat még átveszik. Reméli, lesz olyan hely, ahol ezek a gyűjtemények a közjót szolgálják. *Kolumbán Gábor* Csíkszereda regionális szerepkörét hangsúlyozó szavaira utalva pedig megemlítette, hogy Kolozsvárról nem szabad megfélemedezni: Kolozsvár olyan, mint a szabadságharcban a piski híd, s idézte *Bem József* kiejelentését: Ha a híd elveszett, Erdély is elveszett! Azaz a régi könyvtárakat is fel kell újítani.

A felemelő (és szellemes) megnyitóbeszéd, köszöntők, s a Csíki Játékszín művészei által előadott költemények meghallgatása után a jelenlévők megtekintették a könyvtárat.

Az intézmény alapterülete egyelőre háromszázötven négyzetméter (végleges kialakítását 2008-ra tervezik). A két – társadalomtudományi (itt található a műszaki könyvek is) és bölcsészettudományi – olvasóteremben nyolcvan tudnak helyet

SZEMÉLYZET

- BALOG LÁSZLÓ igazgató
- ILYÉS LÁSZLÓ informatikus
- KOTER ADÉL szakkönyvtáros
- MATHÉ ZSOLT szakkönyvtáros
- HERTA ÉVA szakkönyvtáros
- SINKA KIÁRA segédkönyvtáros
- PÉTER JUDIT segédkönyvtáros
- ANTAL MÁRIA-MAGDOLNA segédkönyvtáros
- NAGY GYÖRGY ÁTILA segédkönyvtáros

ELÉRHETŐSÉG

SAPIENTIA – EMTE CSÍKSZEREDAI CAMPUS

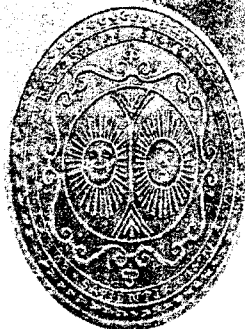
EGYETEMI KÖNYVTÁR

RO-4100 Csíkszereda

Szabadság tér 6-8.

Tel/fax: 0266-317 310

e-mail: konyvtar@sapientia.nextra.ro

BIZONYOS ÉRTELEMBEN

MINDNYÁJAN KÖNYVEK VAGYUNK...

/Szabó Lőrinc/

AKI KINYIT... EGY KÖNYVET, MINDENEKELOTT

ÖNMAGÁT NYITJA KI.

/Csóri Sándor/

SAPIENTIA

ERDÉLYI MAGYAR
TUUDOMÁNYEGYETEM

CSÍKSZEREDAI CAMPUS

EGYETEMI
KÖNYVTÁR

ITALÁNCS-TERVEZŐTARTÓ
2002-2003

foglalni. Három számítógépen biztosítják az internet és az elektronikus katalógus használatát. Az olvasótermekben a könyvek az ETO szerint vannak csoportosítva, ha a régebbi kiadványokat leemeljük, szinte mindegyikben találunk egy, az adományozóra utaló bejegyzést. Például: Adomány. A Pro Hungaris Alapítvány adománya a Sapientia EMTE Csíkszeredai Egyetemi Könyvtár számára. (Az állandó szöveget bélyegzővel ütjük be, s csak az adományozó nevét írják kézzel.) Említésre méltó, hogy a könyvtár olyan értékes adományokkal büszkélkedhet, mint *Szentgyörgyi Albert*, *Jakli István*, *Fábián Ernő*, *André Kosztolányi* hagyatéka. Arra, hogy a könyvtárban több könyvre, jegyzetre lenne szükség, utal a használati szabályzat is: az egy-öt példányban meglévő egyetemi jegyzetek pl. csak egy-három napig kölcsönözhetők.

Az olvasótermekben találhatóak egyébként a folyóiratok, hírlapok, valamint a CD-ROM-ok, az audio- és videokazetták.

A könyvtárban – amely hétfőtől péntekig 9 és 13, valamint 15 és 20 óra között tart nyitva (vizsgaidőszakban hosszabbított olvasótermi programmal működik) – kilenc munkatárs (igazgató, informatikus, két szakkönyvtáros és négy segédkönyvtáros) dolgozik.

Amikor további eredményes munkát kívánunk nekik, felidézzük még a könyvtári tájékoztatóban olvasható terveiket:

célirányos állománybővítés, a könyvtár nyilvános tereinek további kiépítése (médiatár, net-szoba, kutatószobák), a szolgáltatások körének bővítése (könyvtárközi kölcsönzések, nem hagyományos dokumentumok – video- és audio kazetták, DVD – használatának biztosítása), integrált könyvtári rendszerhez való csatlakozás, több visszakeresési lehetőség biztosítása, rendezvények (könyvbemutatók, kiállítások) szervezése, jegyzetbolt működtetése.

Arató Antal

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
könyvtári osztálya
pályázatot hirdet
az
„Év Könyvtára”
cím elnyerésére

A címre – amelynek díja 500 000 forint – a korszerű működési formákat alkalmazó, a használói igényeket kielégítő és magas szintű könyvtári szolgáltatásokat nyújtó könyvtárak pályázhatnak.

A pályázaton, típusától függetlenül, minden könyvtár részt vehet.

A pályázatokat az NKÖM könyvtári osztályára kell beküldeni **2003. szeptember 20-áig**.

A borítékra kérjük ráírni: „Év Könyvtára”

A cím odaítéléséről a szakmai szervezetek képviselőiből összeállított bizottság dönt.

A kitüntető címet a miniszter úr nyújtja át.

Budapest, 2003. augusztus

NKÖM könyvtári osztály

EBSCO folyóirat-adatbázisok országos körű használata

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma országos felhasználási szerződést kötött a magyarországi könyvtárak javára az EBSCO elektronikus adatbázis-szolgáltatóval a 2003–2005. évi időszakra. A szolgáltatás keretében a következő egyidejűleg kereshető, angol nyelvű adatbázisok elérésére nyílik lehetőség:

Academic Search Premier
Business Source Premier
Masterfile Premier
Health Source: Nursing/Academic Edition
Health Source: Consumer Edition
Newspaper Source
Medline
ERIC

A szolgáltatás kedvezményezettjei a nyilvános könyvtárak, a felsőoktatási könyvtárak és a non-profit intézmények vagy szervezetek könyvtárai (intézeti, egyházi, múzeumi, kórházi könyvtárak stb.).

A szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos teendőket (a könyvtárak tájékoztatása, a szolgáltatóval való kapcsolattartás) az NKÖM megbízásából a Könyvtári Intézet látja el. Kapcsolattartó: Balogh Anna (abalogh@oszk.hu).

A jelentkezéssel és a használattal kapcsolatos részletes információ a Könyvtári Intézet honlapján olvasható: <http://www.ki.oszk.hu/ebSCO>

Oeriasi felhívás

A PULMAN program célkitűzései

az elektronikus Európa megvalósításáért

Miniszterek, felsőbb szintű művelődéspolitikusok és szakemberek 36 európai országból¹ a 2003. március 13-án Portugáliában, Oeriasban rendezett konferencián az alábbi prioritásokban egyeztek meg.

Megfelelő anyagi fedezetre és támogatásra van szükség országos és helyi szinten ahhoz,

- hogy a közkönyvtáraknak – amelyek a levéltárakkal és a múzeumokkal együttműködve, az e-Európa akcióprogram² céljainak megvalósításában a legfontosabb helyszínek – a szerepét erősíteni lehessen, felgyorsítva digitális forrásközpontokká történő fejlesztésüket;
- hogy az információs társadalom valamennyi polgárának szükségleteit kielégíthessék, támogatva a PULMAN hálózat³ irányelveinek és gyakorlati alkalmazásának bevezetését.

Ezen célok eléréséhez az érintett intézményeknek

- új, minőségi szolgáltatásokat kell kínálniuk, felhasználva a digitális technikát, amely lehetővé teszi a polgárok számára, hogy személyes céljaikat elérjék a változó világban, és amely hozzájárul az összetartó társadalom és a sikeres, tudásközpontú gazdaság kialakulásához Európában;
- érzékelhető fejlődést kell elérniük abban, hogy az állampolgárok – különösen azok, akiket a társadalmi vagy digitális kirekesztés veszélye fenyeget – igénybe vegyék a könyvtári szolgáltatásokat, építve a már meglévő, 150 millió⁴ beiratkozott könyvtárhasználóra a PULMAN hálózat 36 országában.

A PULMAN konferencia egyetért abban, hogy következetesen támogatni kell az állampolgárokat közkönyvtári szolgáltatásokkal helyi, országos és európai szinten az alábbi négy meghatározott területen:

A közkönyvtáraknak, együtt a levéltárakkal és múzeumokkal

Demokrácia és polgárosodás

- Elő kell segíteniük a polgári, demokratikus társadalom kialakulását, kielégítve az egész társadalom igényeit, küzdeniük kell a kirekesztés ellen azzal, hogy nyitott, vonzó és kellemes helyszínt teremtenek az emberek számára, hozzáférést biztosítva a kultúra és a tudomány minden forrásához. A hátrányos helyzetben lévő csoportok – mint például a fogyatékosokkal élők, tinédzserek, idősek, munkanélküliek vagy a kistelepülésen élők – igényeinek kielégítését fokozott figyelemmel kell kísérniük.

- Támogatniuk kell az e-kormányzással, e-egészségüggyel, e-kereskedelemmel és e-tanulással kapcsolatos szolgáltatások igénybevételét hatékony, objektív és felhasználóbarát hozzáférés, valamint az elektronikus források használatára irányuló képzés biztosításával.

Egész életen át tartó tanulás

- Figyelembe kell venniük a gyermekek és gondozóik igényeit úgy, hogy vidám, biztonságos és ösztönző környezetet hoznak létre az iskolai munkához és a szabadidős tevékenységekhez – játékok és új technikák bevonásával –, megteremtve az együttműködést az iskolákkal és más oktatási intézményekkel.

- Meg kell erősíteniük azt a szerepüket, hogy intézménytől független és kötetlen tanulási központtá váljanak, gazdag ismeretanyagot, képzést és támogatást nyújtva az állampolgároknak életük minden szakaszában, kihasználva az e-tanulás nyújtotta valamennyi lehetőséget.

- Hozzá kell járulniuk egy művelt információs társadalom kifejlődéséhez úgy, hogy az olvasást továbbra is minden eszközzel – a világhálót is felhasználva – előmozdítják.

Gazdasági és társadalmi fejlődés

- Segíteniük kell leküzdeni a digitális írástudatlanságot és megosztottságot, azokra a nyilvánvaló sikerekre építve, amelyeket mint Európa leggyakrabban használt nyilvános internet-hozzáférési központjai (Public Internet Access Point – PIAP) értek el, hozzáférést és képzést biztosítva azoknak, akiket az információs társadalomból való kirekesztés fenyeget (e-exclusion), valamint szolgáltatást nyújtva olyan új csatornákon keresztül, mint pl. a digitális televízió, amint ezek az eszközök helyi szinten elérhetővé válnak.

- Együtt kell működniük a helyi gazdasági közösségekkel és más szolgáltatókkal, hogy – hozzáadott értékű információs szolgáltatásokat közreadva – a tudás alapú gazdaság növekedését támogassák Európában.

Kulturális sokszínűség

- Erősíteniük kell a közösséghez tartozás érzését, segíteni a családokat történelmük megismerésében és abban, hogy megtalálják helyüket egy egyre inkább globalizálódó világban úgy, hogy létrehozzák, hozzáférhetővé teszik és a jövő generációi számára megőrzik a közkönyvtárakban, múzeumokban és archívumokban őrzött digitális és nyomtatott információkat.

- Támogatniuk kell az etnikai, kulturális, nyelvi és vallási sokszínűség megőrzését, előmozdítani a kulturális azonosságtudat és társadalmi integráció kialakulását, bevonva a helyi polgárokat és közösségeket egy mindenki számára hozzáférhető – digitális forrásokat tartalmazó – „kollektív emlékezet” létrehozásába.

Az Oerias Manifesztumhoz tartozó dokumentumok (linkekkel/utalásokkal):

- Múzeumok, eszmei örökség és globalizáció. Shanghaji Karta, ICOM (2002)
- IFLA glasgow-i deklarációja a könyvtárakról, információs szolgáltatásokról és a szellemi szabadságról (2002)
- IFLA – Manifesztum az Internetről (2002)
- NAPLE beszámoló az európai közkönyvtárak fejlődéséről (2002)
- EBLIDA beszámoló a könyvtárak szerepéről az életen át tartó tanulásban (2001)
- Közkönyvtári szolgálat: az IFLA/UNESCO fejlesztési irányelvei (2001)
- Lundi irányelvek: e-Európa, digitalizálási együttműködés, DG információs társadalom (2001)
- Európa Tanács/EBLIDA irányelvei a könyvtári jogalkotásról és könyvtárpolitikáról Európában (2000)
- Az Európa Tanács ajánlásai a levéltárakhoz való hozzáférés európai politikájáról (2000)
- Koppenhágai deklaráció (1999)
- Leuveni kommuniké (1998)
- Az Európa Parlament Kulturális, Ifjúsági, Oktatási és Média Bizottságának beszámolója a *Könyvtárak szerepe a modern világban* címmel (1998)
- Múzeumok és kulturális sokszínűség: elvi állásfoglalás. ICOM (1997)
- IFLA/UNESCO Közkönyvtári manifesztum (1994)

¹ A PULMAN hálózat tagjai: Albánia, Ausztria, Belgium, Belorusszia, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Cseh Köztársaság, Dánia, Egyesült Királyság, Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Horvátország, Írország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Macedónia, Magyarország, Moldávia, Németország, Norvégia, Olaszország, Oroszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország, Szerbia-Montenegró, Szlovák Köztársaság, Szlovénia, Törökország, Ukrajna

² http://europa.eu.int/information_society/eeurope/index_en.htm

³ <http://www.pulmanweb.org/DGMs/DGMs.htm>

⁴ <http://www.libecon.org>

OERIASI CSELEKVÉSI TERV

A PULMAN konferencia felkéri a minisztereket, művelődéspolitikusokat és szakembereket országos és helyi szinten, hogy meghatározott időn belül

1) dolgozzanak ki stratégiákat, amelyek hasznosítják és továbbfejlesztik azt a szakértelmet és infrastruktúrát, amellyel Európa közkönyvtárainak egyedülálló hálózata rendelkezik, teljes társadalmi, kulturális és gazdasági lehetőségeiknek kihasználására.

2) Állítsanak fel fontossági sorrendet az alapvető tevékenységek anyagi támogatásában országos és helyi szinten: például hozzáférés biztosítása az elektronikus forrásokhoz és az Internethez, digitalizálás, új szolgáltatások kipróbálása, megfelelő technikai infrastruktúra biztosítása, beleértve a szélessávú kapcsolatot és a közös szabványok alkalmazását, ahol lehetséges.

3) Fontolják meg ágazatközi ügynökségek megalapítását és a minisztériumok közötti együttműködés lehetőségét az összehangolt művelődéspolitikai kidolgozására a kulturális örökség területén (közkönyvtárak, múzeumok és archívumok).

4) Létesítsenek hatékony partnerkapcsolatot a helyi kulturális örökség intézményei és más kulcsfontosságú gazdasági és társadalmi területek között (pl. oktatás, foglalkoztatás, turizmus, közösségi szervezetek stb.), így segítve a helyi szolgáltatások átszervezését, valamint a költséghatékony intézkedéseket és a gazdálkodást.

5) Biztosítsanak interaktív hozzáférést az információhoz korszerű multimédiás és digitális anyagokkal, bemutatva a helyi történelmet, irodalmat, művészetet, zenét és a közösség érdeklődésére számot tartó területeket, szükség esetén állítsanak össze tanulási segédanyagokat.

6) Ahol szükséges, támogassák a „Centre of Excellence” hálózat („Kiválósági központok”) fejlesztését, így ösztönözve a helyes gyakorlat bevezetését. Az ilyen központok az újító közkönyvtári szolgáltatások szélesebb körű alkalmazásának kiinduló pontjai lehetnek.

7) Valósítsák meg a munkaerő toborzásával és továbbképzésével kapcsolatos célkitűzéseket, beleértve a megfelelő javadalmazást és munkafeltételeket, hogy a megfelelő készségek és szaktudás álljanak rendelkezésre pl. a tanulás segítéséhez és az információs társadalom technológiáinak használatához.

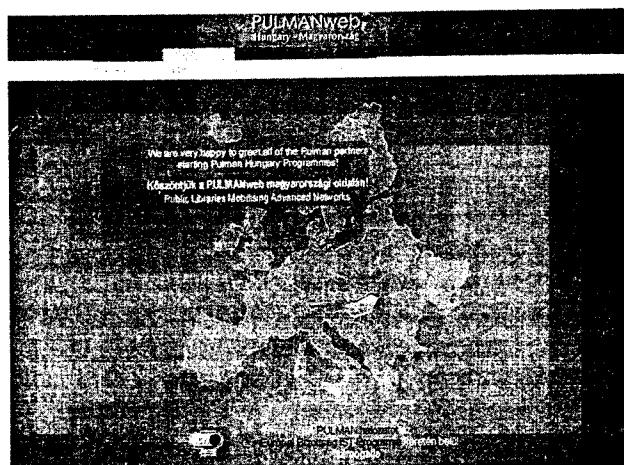
8) Kísérjék figyelemmel a változó felhasználói igényeket, hogy a tények ismeretében fejleszthessék a szolgáltatásokat, és a finanszírozás tervezhető legyen.

9) Rendszeresen elemezzék és értékeljék a szolgáltatásokat, különösen az új technikákat illetően, és állapítsák meg azokat a normatívákat, amelyek alapján a befektetések hatását és eredményeit értékelik.

10) Ahol erre lehetőség van, javasoljanak országos és európai szintű kutatási témákat és bekapcsolódási lehetőséget az információhoz való hozzáférésben, tartalmak kidolgozásában és digitalizálásban járatos intézményekkel és magánvállalkozásokkal való együttműködésre alapozva.

Oerias, 2003 márciusa

A PULMANWeb
a Könyvtári Intézet honlapján

J E L E N T K E Z É S I F E L H Í V Á S

A szombathelyi **Berzsenyi Dániel Könyvtár** és az **Alpok-Adria Munkaközösség Nyilvános Könyvtári Munkacsoportja**

nemzetközi szemináriumot szervez

2003. október 28-29-én

Szolgáltatások újjászervezése új és felújított könyvtárakban címmel

A rendezvény célja, hogy az Alpok-Adria Munkaközösség területén a közelmúltban lezajlott fejlesztések tapasztalatainak számbavételével és összehasonlításával segítse a könyvtári szolgáltatások stratégiai átalakítását. A téma sokoldalú megközelítése révén mindazon intézmények és kollégák munkáját támogatni szeretnénk jól alkalmazható tervezési, szervezési ismeretek és tapasztalatok átadásával, amelyek/akik épületfelújítás, építés vagy technológiaváltás miatt szolgáltatások átszervezését tervezik.

Szeretnénk elérni, hogy az Alpok-Adria Munkaközösség régióiból (országából) minden tapasztalatot megismerhesünk, amely nagy nyilvános könyvtár építésével, jelentős rekonstrukciójával, illetve a szolgáltatásait befolyásoló információs és kommunikációs technológiai (IKT) fejlesztésével kapcsolatos.

A konferencián előadással szerepelnek az alábbi régiók, illetve országok: Ausztria (Kärnten, Steiermark), Horvátország, Olaszország (Veneto), Szlovénia és Magyarország néhány megyéje; bemutatkozik az új bécsi és budapesti nyilvános könyvtár.

Szervezés alatt áll a második nap délutánjára egy bécsi tanulmányi kirándulás, amelynek részvételi díjáról a későbbiekben adunk tájékoztatást.

Rendezvényünk élvezi Vas Megye Közgyűlésének és a Nemzeti Kulturális Alapprogram Könyvtári Kollégiumának támogatását, melynek segítségével tolmácsolást és egyszerű közös étkezést biztosítunk.

Jelentkezéseket korlátozott számban, jelentkezési sorrendben fogadunk el.

Érdeklődni lehet a (94) 513-533 telefonszámon, valamint a ptmarta@mail.bdmk.hu címen, illetve a Berzsenyi Dániel Könyvtár levélcímén: 9700 Szombathely, Dr. Antall József tér 1.

J E L E N T K E Z É S I L A P

A jelentkező neve:

Munkahelye: .....

Foglalkozása, beosztása: .....

Értesítési címe: .....

Telefonszám:.....E-mail cím: .....

Mely nap/ok/on kíván részt venni: október 27. (kedd) október 28. (szerda)

Kiránduláson: részt vesz nem vesz részt

Szállást: igényel nem igényel

Szállásfoglalás: (Kérjük, szállásigényét az alábbi táblázatban jelölje aláhúzással!)

Hotel Liget Szombathely, Szent István park 15.

1 ágyas (fürdőszoba + TV a szobában)	7900 Ft
1 ágyas fürdőszobás	6900 Ft
1 ágyas (zuhanyzó a szobában, WC a folyosón)	5000 Ft
2 ágyas (fürdőszoba + TV a szobában)	8900 Ft
2 ágyas fürdőszobás	7900 Ft
2 ágyas (zuhanyzó a szobában, WC a folyosón)	6000 Ft

Martineum Szombathely, Karmelita u. 1.

Felnőttképző 1 ágyas fürdőszobás 4200 Ft

Akadémia 2 ágyas fürdőszobás 5600 Ft

3 ágyas fürdőszobás 7600 Ft

Kérjük, hogy minden jelentkező külön lapot töltsön ki, amelyet az alábbi címre kérünk elküldeni 2003. szeptember 5-éig:

Berzsenyi Dániel Könyvtár

9700 Szombathely, Dr. Antall József tér 1.

Fax: 94/513-531, E-mail: ptmarta@mail.bdmk.hu

Felhívás Füzéki István emlékérem adományozására

Dr. Füzéki Bálint díjat alapított testvére, az 1956-ban hősi halált halt Füzéki István könyvtáros emlékére. Az emlékérmeket minden évben az a könyvtáros kapja meg, aki a megelőző évben, években a legtöbbet tette, kiemelkedő teljesítményt nyújtott a könyvtári szolgáltatások és/vagy tudományok terén. A díjat öttagú kuratórium fogja odaítélni.

A Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnöksége kéri, hogy aki méltó személyről tud, tegyen javaslatot 2003. szeptember 30-áig és küldje azt meg indoklással együtt a Magyar Könyvtárosok Egyesülete címére. (1055 Budapest, Hold u. 6.)

(A Füzéki István Emlékérem alapító okirata a Könyv, Könyvtár, Könyvtáros 2002. decemberi számának 27-28. oldalán olvasható.)

RENDEZVÉNYNAPTÁR 2003.

Idő	Helyszín	Téma	Szervező	Információ
IX. 29.	Tatabánya, József A. Megyei Könyvtár	ODR-konferencia	József A. M. K.	Fátrai Erzsébet
X. 6.	Szeged, Somogyi-könyvtár	Összefogás a könyvtárakért	IKSZ, Somogyi-könyvtár	Fülöp Ágnes
X. 18.	Szeged, Somogyi-könyvtár	Az információ-szabadság megvalósulása a könyvtárakban	Somogyi-könyvtár	Juhász Zoltánné
X. 28-29.	Szombathely, Berzsenyi Dániel Könyvtár	Szolgáltatások újjászervezése új és felújított könyvtárakban	Berzsenyi D. K.	Pallósiné Toldi Márta
X. 31.	Sárospatak, Református Kollégium	Egyházi könyv kultúra Magyarországon és Európában	Sárospataki Ref. Koll. Tud. Gyűjteményei	Kedves Csaba Nagy Júlia
Havonta	Országos Katolikus Gyűjteményi Közp.	A kulturális örökség	Egyházi Könyvtárak Egyesülése	Ásványi Ilona

Kiegészítés az Országos Dokumentumellátási Rendszerről szóló 73/2003. (V. 28.) Korm. rendelethez*

5. § (1) A szolgáltató könyvtárak kötelezettségeinek teljesítését a nemzeti kulturális örökség minisztere (a továbbiakban: miniszter) a könyvtári szakfelügyelet keretében ellenőrzi.

(2) A Törvény 59. §-ának (3) bekezdése szerinti véleményt a szolgáltató könyvtár vezetőjének kinevezése előtt a döntéshozókkal ismertetni kell. A miniszter véleményétől eltérő döntés indokolását a miniszternek el kell küldeni.

(3) A szolgáltató könyvtár megszüntetését, átszervezését, továbbá alapító okiratának és szervezeti és működési szabályzatának az ODR szolgáltatásait érintő módosítását előzetesen egyeztetni kell a minisztériummal.

6. § (1) A minisztérium fejezeti kezelésű előirányzata terhére évente támogatja a szolgáltató könyvtárak ODR-ben nyújtott szolgáltatásait, továbbá az országos lelőhely-nyilvántartás fejlesztését és működtetését.

(2) A támogatás a dokumentumok vásárlására, technikai eszközök beszerzésére, az ODR szolgáltatásaival kapcsolatos költségekre, a postaköltségre és az országos lelőhely-nyilvántartás költségeire fordítható.

(3) Az egyes könyvtárak támogatásának összegére a minisztérium által felkért szakmai kuratórium tesz javaslatot.

7. § Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

* A kiegészítés nem a rendelet módosítását, csak hibánk korrigálását jelenti. Másodforrásból vettük át a legutóbbi számunk Tudjon róla! rovatában közölt rendeletszöveget, amelyből a most kiegészítésül közölt paragrafusok és bekezdések kimaradtak. Elnézést kérünk!

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete augusztus 14. és 16. között Nagykanizsán tartotta 35. vándorgyűlését *A könyvtár kapu a világra* címmel.

A nemrég elkészült, korszerű könyvtár tágas terekkel várta a 600 résztvevőt.

A nyitó plenáris ülésen részt vett *Hiller István*, a kulturális tárca vezetője és *Szabó Vilmos*, a Határon Túli Magyarok Hivatala politikai államtitkára is. Beszédében Hiller István öt plusz egy pontból álló könyvtárfejlesztési programot hirdetett:

1. A ciklus végéig minden könyvtárat széles sávú internet-hozzáféréssel látnak el a nagyközségi könyvtárak szintjéig. Ez 350 intézmény bekapcsolását jelenti, 200 millió forint értékben.

2. A kulturális örökség szempontjából fontos tartalmakat digitalizálják.

3. Évente ötven könyvtár rekonstrukcióját végzik el.

4. Folytatják a kistelepülések bekötését az internetre.

5. Minden könyvtár hozzáférést kap az EBSCO adatbázisához on-line vagy CD-ROM-os változatban.

Raadásként adott ígéret pedig az volt, hogy a miniszteri keretből a határon túli könyvtáraknak ötszáz példányt juttatnak el a hamarosan megjelenő, *Magyar művelődéstörténet* című tizkötetes lexikonból.

A jól sikerült rendezvényen a hagyományoknak megfelelően díjakat is osztottak. Az MKE-émlékérmet *Boda Miklós*, a pécsi Csorba Győző Megyei Könyvtár nyugalmazott igazgatóhelyettese, *Horváthné Jakubecz Ilona*, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budai Régiójának vezetője, *Kállainé Vereb Mária*, a kiskunfélegyházi Petőfi Sándor Városi Könyvtár igazgatója, *Kastaly Beatrix*, az Országos Széchényi Könyvtár osztályvezetője, *Bencsikné Kucska Zsuzsa*, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár VI. kerületi gyermekkönyvtárának vezetője és *Papp József*, a muraszombati Területi és Tanulmányi Könyvtár főkönyvtárosa kapta.

Az Év Fiala Könyvtárosa címet az MKE és az Informatikai és Könyvtári Szövetség közös kurató-

riuma *Hegyi Ádám Alexnek*, a Szegedi Tudományegyetem Móra Ferenc Kollégium könyvtárosának ítélte oda.

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának Fitz József Könyvdíját az MKE elnökségének szavazatai alapján a következő kiadványok kapták:

Kincsek a nemzet könyvtárából és

Szárász Miklós György: Magyarország csodái
Budapest, 2002. Magyar Könyvklub

Szabó Magda: Für Elise (az elismerés az egész életműsorozatnak is szól)

Budapest, 2002. Európa Kiadó

Gall, Antony: Kós Károly műhelye

Budapest, 2002. Mundus Kiadó

Pap János: Hang - ember - hang (a kiadó színvonalas Tudomány - egyetem sorozatáért is)

Budapest, 2002. Vince Kiadó

Bölcsics Márta - Csordás Lajos: Budapesti Krúdy-kalauz

Budapest, 2002. Helikon Kiadó

Kitüntetések. Augusztus 20. alkalmából Széchényi-díjat kapott *dr. Mader Béla*, a Szegedi Tudományegyetem Könyvtárának igazgatója, *Szabó Sándor*, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanárképző Főiskolai Kar docense és *Borsa Gedeon*, az Országos Széchényi Könyvtár kézirattárosa.

Szinnyei-díjjal ismerték el *Bertalanné Kovács Piroska* igazgató (Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár, Szolnok), *Engel Tibor* igazgató (Bródy Sándor Megyei Könyvtár, Eger), *Gádor Ágnes* igazgatóhelyettes (Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Könyvtára, Budapest) és *Rády Ferenc* főigazgató-helyettes (Országos Széchényi Könyvtár) munkáját.

Pauler Gyula-díjban részesült *Szögi László* főigazgató (Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár és Levéltár, Budapest).

A Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjével tüntették ki *Ambrus Zoltánt*, a Békés Megyei Könyvtár igazgatóját, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének nemrég leköszönt elnökét.

Minden kitüntetett kollégának szívből gratulálunk, és további sikereket kívánunk!

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség elnöksége és a képviselők testülete is megvitatta ülésén a szövetség elnöke által összeállított anyagot.

Az elhangzott vélemények és javaslatok figyelembe vételével alakult ki a túloldalon közölt dokumentum:

AZ INFORMATIKAI ÉS KÖNYVTÁRI SZÖVETSÉG FELADATAIRÓL

I. Prioritások

1. A könyvtár mint információs intézmény alkalmas legyen a paradigmaváltásra: a telematikai fejlesztés következetes végigvitelével, a tartalomsgazdálkodás bővítésével és a hozzáférhetőség széles körű biztosításával.

2. Ennek érdekében olyan könyvtár-szakmapolitikai program kidolgozása szükséges, amely a reális használói igények mellett a könyvtári terület stratégiai tervére, az IKSZ eddigi eredményeire, az intézmények tapasztalataira épül. A könyvtári területen is nélkülözhetetlen a rendszerszemléletű gondolkodás és együttműködés.

3. A lakosság könyvtári szolgáltatásokhoz való hozzájutását a tartalmi, szervezeti keretek korszerűsítésével, a működés feltételeinek biztosításával folyamatosan fejleszteni kell. Továbbgondolást igényel a települések könyvtári ellátásának a változó kör követelményeihez való igazítása.

4. A minőségbiztosítás kiterjesztése és általánossá tétele azzal a szándékkal, hogy a használó mindenkor és mindenhol minőségi könyvtári szolgáltatást kapjon.

5. Erőteljes PR-tevékenység az egész könyvtári terület és minden könyvtáros érdekében.

II. Célkitűzések

1. Az IKSZ-nek alapvető célja, hogy tagjai minél szélesebb körben képesek legyenek elfogadtatni e kultúrák közvetítő intézményt helyi szinten és országosan. Ehhez szükséges olyan közösen megfogalmazott szakmai-cselekvési program kidolgozása és megvalósítása, amely hozzájárul a könyvtárak és információs központok társadalmi megítélésének és fontosságának erősítéséhez.

2. A kölcsönös előnyök alapján támogatjuk az együttműködést a felsőoktatási intézmények könyvtárai, a tudományos és szakkönyvtárak, a munkahelyi, valamint a közkönyvtárak között.

3. A szakmai szempontok érvényesítésével kezdeményező szerepet vállalunk a régiós rendszer közgazdálkodási változásainál; a kistélepülések könyvtári ellátásában, a térségi társulásokban az informatikai és könyvtári ellátás lehetőségeinek kidolgozásával, a helyi körülményekhez igazodó modellek, irányelvek, ellátási formák, szakmai módszerek ajánlásával. Mindezt a hálózati elv újragondolásával, a közgazdálkodási változásokkal összhangban, bevonva a folyamatba a fenntartók képviselőit is.

4. A hallgatói létszám növekedése, a felsőoktatási intézmények számának gyarapodása és az integráció következtében eltérő módon szerveződő és működő könyvtári ellátás nem jár együtt megfelelő szintű fejlesztéssel, a specifikumok figyelembevételével. Ezért a megoldás lehetőségeit vizsgáló iniciatívákat indítunk el, együttműködést keresve az

Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiumával és a Főiskolai Könyvtárigazgatók Kollégiumával.

3. Segítjük a tudományos és a szakkönyvtárak – kiemelten az ODR-ben is szolgáltatók – szolgáltatásainak továbbépítését, szorgalmazzuk azok széles körű megismertetését, a hatékonyabb igénybevétel népszerűsítését.

4. Támogatjuk a hosszú távú digitalizálási program következetes végigvitelét, figyelemmel arra, hogy ezen a területen piaci szereplők is jelen vannak.

III. Kapcsolatok

1. A szoros szakmai alapon történő együttműködés fenntartása és továbbfejlesztése a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumával, az Oktatási Minisztériummal, az Informatikai és Hírközlési Minisztériummal, a Belügyminisztériummal.

2. Együttműködés a Nemzeti Kulturális Alap-programmal.

3. Kiemelt koordináció és közös program kidolgozása a Magyar Könyvtárosok Egyesületével a szakma stratégiai céljainak elérése érdekében.

4. Az Európai Unióhoz való csatlakozás új helyzetet teremt, amely szükségessé teszi az eddigi nemzetközi kapcsolatrendszerben a tartalmi együttműködés bővítését.

IV. Feladatok

1. A tapasztalatok mérlegelése alapján a több mint egy évtizedes szövetség további teendőinek újrafogalmazása, megújításának irányára az elképzelések kidolgozása.

2. Alapvető feltétel a programokban való gondolkodás, ezek kidolgozása, hiszen csak így lehet támogatási forrásokat szerezni.

3. A szakmai érdekek artikulálása, az érdekérvényesítésben a kezdeményező szerep tudatos vállalása.

4. Folyamatos szövetségépítés az olvasókkal, használókkal.

A fenntartókkal, a könyves szakmával való hatékony, célszerűséget szem előtt tartó kapcsolat ápolása.

5. A szakmai szemléletformálásban megkezdett folyamatok továbbvitele, az intézményi menedzselés tudatosabbá tétele, a minőségbiztosítás kiterjesztése, a PR-tevékenység erősítése azért, hogy a könyvtárak éljenek lehetőségeikkel, adottságaikkal.

6. A képzési munkabizottságba delegált képviselőink közreműködésével a tudás alapú társadalom kihívásaihoz igazodó elvárások közvetítése a képzési struktúra korszerűsítése érdekében. A könyvtáros személyének kiemelt kezelése. A továbbképzési programok minőségi fejlesztésének, a hazai és külföldi tapasztalatszerzési lehetőségek kiszélesítésének előmozdítása. Részvétel az életpályamoddell kidolgozásában.

7. Az Informatikai és Könyvtári Szövetség tevékenységének megismertetésére kommunikációs stratégia kidolgozása.

Budapest, 2003. július